

HRVATSKI VOJNIK

Broj 40./41. Godina II. 1. srpnja 2005. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Svečana promocija polaznika vojnih
škola i učilišta OSRH u Vukovaru

**Vi ste slika
oružanih snaga**

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X

9 771330 500003

DARWIN

Prvi od dvanaestorice

Prvi patrolni brod istoimene klase, HMAS Armidale, 24. je lipnja svečano ušao u flotu australске ratne mornarice. Na ceremoniji u Darwinu bio je i australski ministar obrane Robert Hill. Plovilo je izgrađeno u brodogradilištu Austal u Hendersonu, na sjeverozapadu kontinenta. Dugačko je 56,8 metara, maksimalna brzina mu je 27 čvorova, a posada može imati 29 članova. Tijekom idućih godina klasa Armidale trebala bi dati još 11 brodova sličnog tipa i tako zamijeniti stariju klasu Fremantle.

RIM

Nekad izaslanik, sada načelnik

 Od 22. srpnja novi načelnik glavnog stožera talijanske vojske bit će general Filiberto Cecchi. Zamjenit će svog kolegu Giulia Fraticellija, koji će tada završiti svoj dvogodišnji mandat. Cecchi je u protekle tri godine bio na čelu talijanskog intergranskog zapovjedništva. Rođen je u Anconi 1944., a 1968. je postao član Savojske konjičke pukovnije, u kojoj je zapovijedao desetinom i vodom. Sedam godina nakon dolaska, postao je glavni operativni časnik. Tu poziciju držao je do 1978. Uz ostale dužnosti u talijanskoj vojsci, Cecchi je polazio američku stožerno-zapovjednu školu i bio vojni izaslanik u Izraelu, a tijekom 2001. obnašao je dužnost zamjenika zapovjednika NATO-ovih postrojbi na Kosovu.

PEKING

Tko usporava?

Kina je 28. lipnja apelirala na Japan da "ubrza uništenje kemijskog oružja koje je njihova invazijska vojska ostavila u Kini tijekom II. sv. rata". Japanci su potvrdili da je incident nastao prošlog tjedna na jugu Kine kada su ozlijedena trojica građana upravo od tih zaostataka. Glasnogovornik kineskog ministarstva vanjskih poslova Liu Janchao je podsjetio Japance na odredbe Povelje o zabrani kemijskog oružja, kao i na memorandum o njegovom uništenju postignut između dvije vlade. U memorandumu stoji da oružje moraju uništiti Japanci, koji se, pak, žale da su Kinezi oni koji usporavaju proces. Prema procjenama Japanaca, njihova vojska je u Kini ostavila oko 700 000 primjeraka naoružanja, a kineske procjene dosežu brojku od barem dva milijuna.

MÜNSTER

Princ Charles odlikovao Iračane

Britanski prijestolonasljednik princ Charles 27. je lipnja odlikovao 31-og vojnika koji su se netom prije iz Iraka vratili u svoju bazu u Njemačkoj. Riječ je o pripadnicima postrojbe Royal Dragoon Guards (ukupno 450 ljudi), koja djeluje u sastavu britanske 7. oklopne divizije zvane *Pustinjski štakori*. Taj simpatični nadimak divizija je dobila u II. sv. ratu kada se u Sahari pod zapovjedništvom Montgomeryja borila protiv Rommelovih njemačkih postrojbi. Charles, koji je u bazi dočekan s vojnim počastima, doputovao je bez supruge Camille, da "ne bi izazivao senzacije ni zbog čega", kako je rekao njegov glasnogovornik.

ATENA

Povijesni posjet

Posjet turorskog načelnika stožera Grčkoj tamošnji su mediji ocijenili "povijesnim". General Yasar Buyukanit (na slici) preko zapadne granice svoje zemlje otputovalo je 21., a vratio se 24. lipnja. Njegov grčki kolega general Nicolaos Douvas je u službenom komentaru posjeta izjavio da on "ima povijesnu važnost jer je odraz volje za produbljenje suradnje između dviju vojski radi stvaranja međusobnog povjerenja". Dvojica načelnika su izmjenili informacije o strukturama i djelovanju svojih oružanih snaga.

SYDNEY

Rasizam ili šala?

Australiska vojska je objavila da će poduzeti "administrativne i disciplinske mjere" protiv vojnika koji su 2000. godine uslikani na jednoj neobičnoj fotografiji. Sporna snimka prikazuje grupu vojnika koji noseći kukuljice slične onima rasističkog Ku Klux Klana okružuju svoje aboridžinske i ostale tamnopute kolege. "Bez obzira na motive ovakvih incidenata, oni su apsolutno neopravditi" - izjavio je načelnik australskog GS-a general Peter Leahy. Nije objavljeno koliko će vojnika biti kažnjeno i na koji način, ali akcija će sigurno obuhvatiti časnika koji je organizirao fotografiranje, te one kojima je o incidentu prvima bilo javljeno, a nisu ništa poduzeli. Fotografija je u javnost dospjela prošle godine kada ju je objavio jedan tabloid, a slobodni fotograf koji ju je izradio izjavio je da je bila riječ o običnoj šali i zabavi tijekom rutinskog fotografiranja postrojbe koja se spremala za Istočni Timor.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morf.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morf.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@morf.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlý, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morf.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogićić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.**AKD** Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@morf.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2005.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**Svečana promocija
polaznika vojnih škola i
učilišta OSRH u Vukovaru**

"Ponosan sam na vas koji ste svoju budućnost prepoznali u vojnem pozivu. Pred vama su odgovorne dužnosti, ali svima je zajednička zadaća ne dopustiti stradanja koja smo prošli u Domovinskom ratu, kazao je predsjednik Mesić

Strana 4

U očekivanju odluke o budućem nositelju Obalne straže

Svrha Obalne straže jest pravodobno i kvalitetno planiranje te organizacija i provedba mjera nadzora i zaštite unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora te zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa, a s tim su ciljem ustrojene namjenski organizirane snage HRM-a za koje se vjeruje da su temelj i nositelj buduće Obalne straže

Strana 12

**Laboratorij atomsko-bio-
loško-kemijske zaštite**

Zaštita od oružja za masovno uništavanje, u koje spada nuklearno, kemijsko, biološko i toksičko, osobito danas, u doba globalnog i neselektivnog terorizma, vrlo je važno za svaku državu. U sklopu OSRH djeluje specijalizirani laboratoriј za borbu protiv te ugroze

Strana 14

Krstareći projektil Storm Shadow

Storm Shadow se dokazao u uspješnoj provedbi borbenih zadaća i prije nego je službeno ušao u operativnu uporabu. Zbog toga ne čudi njegov prodajni uspjeh

Strana 25

Naslovnicu snimio Željko STIPANOVIĆ

Svečana promocija polaznika vojnih škola i učilišta OSRH u Vukovaru

Vi ste slika oružanih snaga

“Ponosan sam na vas koji ste svoju budućnost prepoznali u vojnem pozivu. Pred vama su odgovorne dužnosti u oružanim snagama, ali svima je zajednička zadaća ne dopustiti stradanja koja smo prošli u Domovinskom ratu. Želimo izgraditi oružane snage dobro opremljene, obučene i spremne. Vojne zadaće se mijenjaju i na nama je pratiti te trendove, usvajati nova znanja, vještine i opremu. Put kojim smo krenuli prepun je izazova, ali sam siguran da ćete se uspješno nositi sa svim dobrim i lošim stranama ovog poziva”, kazao je predsjednik Mesić polaznicima vojnih škola

Vesna PINTARIĆ,
snimio Željko STIPANOVIĆ

Drugu godinu zaredom,
a u prigodi Dana
državnosti, u Vukovaru
je održana svečana
promocija 446 polaznika
svih vojnih škola i učilišta
oružanih snaga RH

Uvukovarskoj vojarni "204. brigada HV", drugu godinu zaredom, a u prigodi Dana državnosti, održana je svečana promocija polaznika svih vojnih škola i učilišta oružanih snaga RH. U nazočnosti predsjednika RH Stjepana Mesića, predsjednika Hrvatskog sabora Vladimira Šeksa, ministra obrane Berislava Rončevića, načelnika Glavnog stožera OSRH generala zbora Josipa Lucića, zapovjednika Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku general bojničke Mirka Šundova, zapovjednika škola i

■ Pregled svečano postrojenih polaznika obavio je predsjednik Stjepan Mesić u pratnji brigadira Ivana Benete

granskih učilišta, predstavnika sveučilišne zajednice te grada i županije Vukovarsko-srijemske uručene su diplome o uspješnom završetku školovanja 446-orici polaznika svih razina vojne izobrazbe, među kojima i šestorici mlađih kadeta pilota.

Središnjem događaju prethodilo je dan prije polaganje vijenaca na Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog rata te podno spomenika na Ovčari, a nastavilo se idućeg dana misom u vukovarskoj crkvi sv. Filipa i Jakova, koju je služio vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac. U svojoj je propovijedi podsjetio kako je za Vukovarce ovo višestruko slavlje, naime ujedno je proslavljen i blagdan sv. Bone zaštitnika Vukovara i naš najveći državni blagdan, Dan državnosti, za što su mnogobrojni životi položeni upravo tu u Vukovaru tijekom Domovinskog rata. Istaknuo je također, osvrnuvši se na promociju polaznika vojnih škola, kako je uz obogaćivanje ljudskog uma znanjem isto tako važno i čovjekovo duhovno i duševno

usavršavanje, jer kako je kazao: "Najviše se divimo čovjeku velikoguma i velikog srca".

Svima je zajednička zadaća ne dopustiti stradanja koja smo prošli

Od vukovarske župne crkve povorka svih polaznika vojnih škola potom je krenula u svečani mimohod ulicama grada do Križa na Dunavu, gdje su predstavnici škola položili vijenac i upalili svijeće za sve poginule u Domovinskom ratu, a potom na svečano postrojavanje u vukovar-

Sudjelujući u regionalnim inicijativama, Hrvatska se pokazala kao kompetentan i relevantan partner, naglasio je predsjednik Mesić

■ Išticući kako je ovo postrojavanje u Vukovaru puno simbolike i podsjećanja na sve žrtve koje su ugradene u temelje hrvatske države, predsjednik Mesić je poručio: "Nikada, i nikada više Ovčara!"

sku vojarnu. Diplome o uspješnom završetku školovanja uručene su prvo polaznicima granskih zapovjedništava za izobrazbu i obuku, visoke dočasničke škole te Zapovjedno-stožerne škole, a potom je vrhovni zapovjednik OSRH Stjepan Mesić uručio diplome i polaznicima Ratne škole "Ban Josip Jelačić", te činove poručnika šestorici hrvatskih vojnih pilota.

Čestitajući svim polaznicima na završetku izobrazbe predsjednik Mesić je istaknuo: "Ponosan sam na vas koji ste svoju budućnost prepoznali u

■ Ne zaboravite da ste vi slika oružanih snaga, vi ste oni koji privlače novo osoblje, poručio je ministar Rončević polaznicima

■ U ovogodišnjem naraštaju Zapovjedno-stožerne škole s uspjehom je završio školovanje i pripadnik OS Republike Makedonije

Dalnjom reformom oružanih snaga uspostaviti će se i centralizirani sustav upravljanja osobljem, kazao je ministar Rončević, poručivši polaznicima vojnih škola da ako žele biti uspješni, moraju se u potpunosti posvetiti vojnoj karijeri, te kako je samorazvoj jednako važan kao i institucionalna izobrazba

vojnom pozivu. Pred vama su odgovorne dužnosti u oružanim snagama, ali svi ma je zajednička zadaća ne dopustiti stradanja koja smo prošli u Domovinskom ratu. Želimo izgraditi oružane snage dobro opremljene, obučene i spremne. Vojne zadaće se mijenjaju i na nama je pratiti te trendove, usvajati nova znanja, vještine i opremu. Sudjelujući u regionalnim inicijativama, Hrvatska se pokazala kao kompetentan i relevantan partner. Put kojim smo kreнуli prepun je izazova, ali

■ Diplome o uspješnom završetku školovanja i časnički čin poručnika uručeni su i šestorici mladih pilota

sam siguran da ćete se uspješno nositi sa svim dobrim i lošim strana ovog poziva. Na vama je da iskoristite svoja znanja kako bismo što prije postigli zacrtane ciljeve". Ističući kako je ovo postrojavanje u Vukovaru puno simbolike i podsjećanja na sve žrtve koje su ugrađene u temelje hrvatske države, predsjednik Mesić je na kraju poručio: "Nikada, i nikada više Ovčara!"

Izobrazba je dugoročna investicija

Predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks podsjetio je na izglasavanje Deklaracije o samostalnosti u Saboru

prije 14 godina, kojom je RH iskazala želju za samostalnošću i suverenošću. "Ovo je jedan od najvažnijih datuma hrvatske novije povijesti. Svoju državnost Hrvatska je stekla na težak ali pravedan način i na to moramo biti ponosni", istaknuo je Šeks.

Ministar Rončević je u svom govoru, uz čestitke polaznicima, rekao kako je izobrazba dugoročna investicija te kako se sve veća važnost pridaje završenoj vojnoj izobrazbi. Kazao je kako će se dalnjom reformom oružanih snaga uz ostalo uspostaviti i centralizirani sustav upavljanja osobljem, poručivši polaznicima vojnih škola da ako žele biti uspješni, moraju se u potpunosti posvetiti vojnoj karijeri, dodavši kako je samorazvoj jednako važan kao i institucionalna izobrazba. Na kraju je ministar Rončević poručio polaznicima: "Ne zaboravite da ste vi slika oružanih snaga, vi ste oni koji privlače novo osoblje".

O važnosti znanja, stručnosti i usavršavanja govorio je i načelnik GS-a general Josip Lucić napomenuvši kako je to ono što dugoročno određuje kvalitetu vojnog sustava, te je pozvao sve polaznike da svoj posao obavljaju savjesno i stručno, čuvajući ugled OS-a stečen u Domovinskom ratu i budu ponosni što pripadaju oružanim snagama koje su stvarale hrvatsku državu. On je uz ostalo istaknuo kako su najveća vrijednost oružanih snaga naši vojnici, časnici i dočasni, te kako maksimalnu brigu treba usmjeriti prema čovjeku.

U ime Zapovjedništva za združenu izobrazbu i obuku govorio je i general Šundov te uputio čestitke najboljim polaznicima, istaknuvši kako će se, sukladno zahtjevima Bolonjske deklaracije, sustav vojnog školovanja morati maksimal-

no uskladiti sa civilnim, za što još treba uskladiti programe i osigurati kadrovska i organizacijsku strukturu. Na kraju je još jednom istaknuo moto pod kojim se održavala ova svečana promocija - Znanjem do pobjede, kazavši kako se to odnosi i na pobjedu svih izazova koji su pred nama.

Svečanost je završila impresivnim letačkim programom pripadnika Hrvatskog ratnog zrakoplovstva u kojem su sudjelovali MiG-ovi, Pilatusi i helikopteri Bell. ■

Središnjem događaju prethodilo je polaganje vjenaca na Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog rata i podno spomenika na Ovčari, te misa u vukovarskoj crkvi sv. Filipa i Jakova, koju je služio vojni ordinarij mons.

Juraj Jezerinac.

U svojoj je propovijedi istaknuo, osvrnuvši se na promociju polaznika vojnih škola, kako je uz obogaćivanje ljudskog uma znanjem isto tako važno i čovjekovo duhovno i duševno usavršavanje

Odsjek za tranziciju Zagreb

Zadruga kao nova karijera

Udruživanje u zadruge kao oblik poslovnog djelovanja, odnosno samozapošljavanja, populariziran je u hrvatskim okvirima, a i u sklopu Evropske unije tek u nekoliko posljednjih godina.

Pod zadrugom se, u zakonskom smislu, podrazumijeva dobrovoljno udruženje zadrugara u kojem svaki član sudjeluje neposredno i koje zajedničkim poslovanjem u skladu s načelom uzajamne pomoći unapređuje i zaštićuje svoj gospodarski i drugi profesionalni interes radi ostvarenja svoje osobne i zajedničke dobiti zadrugara u skladu sa zakonom i pravilima zadruge.

Zadrugar u smislu Zakona o zadrugama jest fizička osoba koja u cijelosti ili djelomično posluje putem zadruge, tj. ona osoba koja putem zadruge prodaje svoje proizvode, odnosno usluge, nabavlja proizvode ili se koristi uslugama potrebnim za obavljanje svoje djelatnosti ili na

drugi način neposredno sudjeluje u ostvarivanju ciljeva zbog kojih je zadruga osnovana. Zadruga može biti: nabavno-prodajna, potrošačka, pre-rađivačka, stambena, zdravstvena, socijalna, štedno-kreditna, itd.

Poslovanje zadruga utvrđeno je Zakonom o zadrugama, s iznimkom štedno-kreditnih zadruga čije poslovanje se utvrđuje Zakonom o bankama. Glavna prednost zadruge jest u činjenici da se kod zadružnog udruživanja, za razliku od osnivanja primjerice trgovačkih društava (d.o.o.), dobit ne maksimalizira na razini poduzeća, već se vraća članovima zadruge. Također, poslovanjem putem zadruge povezuju se "mali" poslovni subjekti i na taj način jača njihova pozicija na tržištu. U Republici Hrvatskoj kao jedan od specifičnih oblika zadružnog udruživanja može se navesti i "braniteljska zadruga", odnosno zadruga čiji su osnivači i članovi osobe sa statu-

som hrvatskog branitelja iz Domo-vinskog rata. Na području djelovanja Odsjeka za tranziciju Zagreb osnovano je nekoliko zadruga različitih djelatnosti od stočarske, mljekarske do proizvodne i drvne, s osobitom naglaskom na članove s braniteljskim statusom. Udruživanje u zadrugu, kao i ostali oblici samoza-pošljavanja, tj. pokretanja vlastite djelatnosti, u Odsjeku za tranziciju Zagreb, ulazi u Program pomoći pri samozapošljavanju te Program CARDS i Program PRIOM.

Za sve dodatne informacije obrati-te se na:

**HRVATSKI POLJOPRIVREDNI
ZADRUŽNI SAVEZ, Zagreb, Amru-
ševa 8, telefon: 01/4922-935, fax:
01/4922-936, www.hsz.hr, e-mail:
hpzs@zg.htnet.hr ili hzs@hzs.hr**

**Odsjek za tranziciju Zagreb,
Zagreb, Čerinina 23,
telefon: 01/4861-806.**

I. KIŠASONDI BAŠIĆ

Aktivnosti Odsjeka za tranziciju Osijek

“Agrovladislavci” primjer uspješne zadruge

Odsjek za tranziciju Osijek proveo je u svibnju tri tranzicijske radionice koje je završilo 23 korisnika s područja Osječko-baranjske županije i 15 korisnika iz Vukovarsko-srijemske županije.

Najveći broj korisnika programa SPECTRA s područja Slavonije odlučuje se za samostalno obavljanje djelatnosti, najčešće poljoprivrede. Nastup na tržištu svoju djelatnost registriraju upisom u Upisnik poljoprivrednih obiteljskih gospodarstava, registriranjem poljoprivrednog obrta ili osnivanjem i pristupom poljoprivrednoj zadrži. Do sada četiri korisnika programa zaposlena osnivanjem poljoprivrednih zadruga (zadrugari su u tri poljoprivredne zadruge). Poljoprivredne zadruge su poseban oblik poduzetništva koje omogućava organizirano i stručno vođeno obavljanje djelatnosti te zajednički nastup na tržištu.

Primjer uspješne zadruge je braniteljska poljoprivredno-stočarsko-voćarska zadruga "Agrovladislavci" koja zapoš-

ljava sedam branitelja i koja je 27. svibnja održala svečanu skupštinu prilikom potpisivanja ugovora o uporabi mje-re V (mjere poticanja osnivanja zadruga hrvatskih branitelja u iznosu od 150.000,00 kuna) iz Programa stručnog osposobljavanja i zapošljavanja hrvatskih branitelja. Skupštini su nazočili: zadrugari, predstavnici Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, na čelu s ministricom Jadrankom Kosor, predstavnici lokalne uprave, upravitelj braniteljske zadruge iz Samobora, savjetnici PRIOM-a i savjetnica SPECTRA-e.

U Odsjeku za tranziciju Osijek mogu se dobiti korisne informacije kako lakše i jednostavnije donijeti svoje poslovne odluke, kako provedbom "korak po korak" plana doći do posla ili pokrenuti vlastiti posao i što je potrebno poduzeti na putu do ostvarenja svoga poslovnog cilja te na tom putu biti uspješniji i zadovoljniji.

A. TOPIĆ

Obuka kabulske civilne policije

Početkom svibnja MNMP satnija počela je obuku kabulske civilne policije (Kabul Civilian Police KCP-a). Rezultat je to dogovora zapovjednih struktura MNMP satnije i ureda FPM (Force Provost Marshalla) HQ ISAF-a, te časnika za vezu KMNB-a, satnika Frane Tokića, sa KCP-om. Sastanci su obavljeni početkom travnja te je dogovoren da pripadnici MNMP satnije, stručnjaci svaki u nečemu, kao instruktori provode obuku pripadnika KCP-a. Na sastancima su dogovorene teme i mjesto obuke. Dogovorene teme iz područja rada vojne policije za obuku KCP-a obuhvaćale su vožnju u formaciji i eskortno osiguranje VIP osoba, uspostavu mobilne nadzorne točke, rad vodiča sa službenim psima te osiguranje mjesta događaja. Sve spomenute teme proveli su u potpunosti instruktori vojne policije OSRH

Iz Afganistana Robert MIKAC

Početkom svibnja MNMP satnija počela je obuku kabulske civilne policije (Kabul Civilian Police KCP-a). Rezultat je to dogovora zapovjednih struktura MNMP satnije i ureda FPM (Force Provost Marshalla) HQ ISAF-a, te časnika za vezu KMNB-a, satnika Frane Tokića, sa KCP-om. Sastanci su obavljeni početkom travnja te je dogovoren da pripadnici MNMP satnije, stručnjaci svaki u nečemu, kao instruktori provode obuku pripadnika KCP-a. Na sastancima su dogovorene teme i mjesto obuke. Dogovorene teme iz područja rada vojne policije za obuku KCP-a obuhvaćale su vožnju u formaciji i eskortno osiguranje VIP osoba, uspostavu mobilne nadzorne točke, rad vodiča sa službenim psima, osiguranje mjesta događaja i *Riot Control* (kontrola masa).

Nema žurbe, sve se stigne

Zbog stalnih zadaća koje su pred MNMP satnjom, obuka je planirana u nekoliko ciklusa, u raspoloživim vremenskim razdobljima. Za mjesto provedbe obuke odabранo je sjedište PD-2 (Police District). Mala instalacija u središtu grada koju dijeli pripad-

nici KCP-a i vatrogasci. Na ionako malom platou gdje se izvodila obuka istodobno su se obavljale i druge djelatnosti postrojbi smještene u tim objektima.

U prvom razdoblju obuke od 2. do 15. svibnja izvedene su sve spomenute teme, osim *Riot Control*, a proveli su ih u potpunosti instruktori vojne policije

OSRH. Temu *Riot Control*, koja ovom prigodom nije obuhvaćena, provodit će pripadnici njemačke i danske vojne policije koji su za to posobljeni.

Tijekom obuke uvidjeli smo probleme u organizaciji s kojima se u radu susreću pripadnici KCP-a, kao što je nepravodobni i nepotpuni odziv svih sudionika obuhvaćenih obukom, problemi u osiguranju logističke potpore tijekom obuke te potpuni nedostatak vozila planiranih za izvedbu vježbi. Svi polaznici tečaja su bili časnici KCP-a koji u svojim postrojbama imaju zapovjedne dužnosti, tako da je ispalo kako je provedena obuka

bilje obuka obučavatelja koji će potom dalje u svojim postrojbama prenositi naučene lekcije. Za potrebe vježbe eskortnog osiguranja, pošto se zamisao provedbe te vrste vojno-poličkih poslova realizirala, postojala je potreba da pripadnici KCP-a uvježbavaju tu vježbu, no kako oni nisu imali službena vozila na raspolaganju, vježbu su

uvježbavali s osobnim civilnim vozilima. To je bio i slučaj i tijekom završne ceremonije i pokazne vježbe kada su trebali pokazati naučene lekcije.

Sve u vezi s provedbom ovog tečaja bilo je podređeno ritmu života koji vlada ovim prostorima. To znači da ni za što nema žurbe i sve se stigne!

Iako u kratkom vremenu i uz simultano prevodenje prevoditelja svih lekcija na dari jezik i uz sve otegotne okolnosti koje proizlaze iz prostora i vremena u kojem se nalazimo, sama zamisao i uloženi trud instruktora te velike želje polaznika tečaja da usvoje nova znanja, rezultiralo je velikom učinkovitošću i pokazivanjem svrhe i uloge ISAF-a u Afganistanu. U tom kratkom razdoblju, u kojem se zbog objektivnih okolnosti nije moglo učiniti mnogo, bilo je vrlo važno prikazati našu nazočnost i svakom prilikom volju za pružanje pomoći u svim segmentima.

Sve strukture afganistanskog društva to cijene i ističu da je nazočnost ISAF-a zalog za mirnu sadašnjost Afganistana i prilika da se boravkom stranih vojnika u njihovoj zemlji izgradi mogućnost za ostvarivanje sigurnosnog okruženja za sve u regiji. ■

Kabulski policajci u demonstraciji naučenih lekcija

Bus Service Muzaffarabad - Srinagar

Kad su mi točno prije godinu dana na ovom istom mjesetu pokazivali kuda će prolaziti put koji je nekada davno tuda prolazio i kako će uskoro osposobiti most čiji su dijelovi ležali u potoku koji se pedesetak metara dalje ulijeva u Jhelum i granica je između dvije nuklearne sile, mislio sam da nisu normalni...

Iz Indije Davor ČULJAK

Vozim se iz Muzaffarabada prema Chakothiju. Više ne spuštam desnu ruku, ukočila mi se u položaju vojničkog pozdrava, samo lagano njišem glavom lijevo-desno. Već su mi rekli da strašno sličim na maršala. Od tada me jako boli lijeva noga. Sad počinje i ruka. Doslovno na svakih desetak metara s obje strane po jedan naoružani pakistanski policajac ili vojnik. Podosta prije granice prelazimo na drugu stranu Jheluma i penjemo se strmim uskim puteljkom visoko nasuprot Chakothi mosta. Na desnoj strani puta usječenog u planinu, na strmini koja se obrušava u rijeku, posjedali su valjda svi Pakistanci u šalvar-kamizima koji stanuju uz granicu, netremice gledaju prema mostu koji je donedavno razvajao, a sada ponovno spaja dva slična naroda koja su jako dugo skupa živjela, pa onda jako dugo ratovala jedan protiv drugoga.

Frustracije

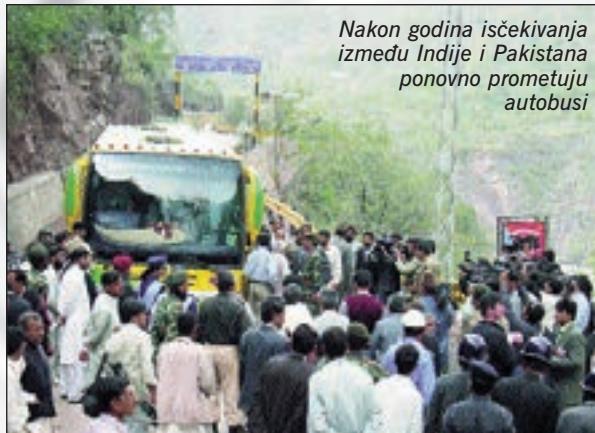
Kada su mi točno prije godinu dana na ovom istom mjesetu pokazivali kuda će prolaziti put koji je nekada davno tuda prolazio i kako će uskoro osposobiti most čiji su dijelovi ležali u potoku koji se pedesetak metara dalje ulijeva u Jhelum i granica je između dvije nuklearne sile, mislio sam da nisu normalni. I tada su mi Indijci sa svojeg položaja, koji je danas stajalište autobusa na indijskoj strani, i Pakistanci sa svojeg položaja, koji je danas stajalište autobusa na pakistanskoj strani, međusobno udaljeni stotinjak metara, baš kao i danas mahali. I tada i danas jedni su druge promatrali dalekozorima, iako se jako dobro vide i golin okom. Kao, znajte da motrimo svaki vaš pokret. S bitnom razlikom da se danas i međusobno pozdravljaju

i gestikuliraju dogovarajući se o nečem iznimno važnom. Iznosimo teški stalak, postavljamo veliki dalekozor na malom proširenju pokraj puta. Iza leđa, u šumi, odavno su se poredali pakistanski vojnici koji motre granicu. Čestiti Mikka, poštujući proceduru i moje poodmakle godine, postavlja UN-ove zastave baš onako kako propisi nalažu i ulijeva vrelu vodu iz termos boce u šalice s instant kavom. Zamišljam ukus te nekakve prave tucane kave o kojoj mi s ushićenjem govori, s jednim rahatlokumom nabodenim na čačkalicu i čašom hladne vode. Mikka mi opisuje tu misiju i taj

otvaraju i na mostu se začas pojavljuje četrdesetak ljudi u radnim odorama koji guraju prazna kolica s indijske strane. Trpaju i guraju na drugu stranu svu silu torbi, vreća i metalnih sanduka. Ono što se donedavno smatralo nezamislivim, postalo je uobičajeno. Svakih petnaest dana jedan, podrazumijeva se zeleni autobus kreće iz Muzaffarabada i jedan bijeli iz Srinagara, i nakon prevaljenih stotinjak kilometara zaustavljuje se ispred novosagrađenog Chakothi mosta ispod kojega su ostavljeni posmrtni ostaci stare ćuprije, kao uspomena na budalaštinu. I jedni i drugi se trude da se ne dogodi nikakav propust, spremni da spriječe one treće koji ne vole mir, koji se približe i raznesu i sebe i one izdajnike koji žele vidjeti drugu stranu. Nakon dva sata stiže i bijeli bus iz Srinagara. Procedura se ponavlja. Onda s pakistanske strane kreću putnici, njih četrdesetak, praćeni osiguranjem i reporterima prelaze most, kroče na tlo zemlje u kojoj su se oni ili njihovi očevi rodili, iz koje su otišli jednoga jutra s dvije najlonske vrećice. Škljocaju

de da se ne dogodi nikakav propust, spremni da spriječe one treće koji ne vole mir, koji se približe i raznesu i sebe i one izdajnike koji žele vidjeti drugu stranu. Nakon dva sata stiže i bijeli bus iz Srinagara. Procedura se ponavlja. Onda s pakistanske strane kreću putnici, njih četrdesetak, praćeni osiguranjem i reporterima prelaze most, kroče na tlo zemlje u kojoj su se oni ili njihovi očevi rodili, iz koje su otišli jednoga jutra s dvije najlonske vrećice. Škljocaju aparati. Srca tuku, njihova jeka odzvanja Kašmirom.

Cijela procedura je trajala desetak sati. Stražari uz cestu skoro su popadali. Pakistanski The News prenosi riječi lokalnog pekara: „Nitko nije razmišljao o otvaranju biznisa u Chakothiju dok je grad bio granatiran. Danas više nemam predaha od posla. Prodajem pet tisuća kulči (vrsta peciva) svaki dan“. Rijetki busevi koji su još uvijek proba povratka suživotu vraćaju vjeru lokalnim ljudima. Nove trgovine niču svaki dan. Čini se, još malo i stražari neće biti potrebni. Sigurnost putnika čuvat će trgovci s obje strane. Živio biznis! ■

Nakon godina isčekivanja između Indije i Pakistana ponovno prometuju autobusi

neki strašni rat u kojem je bio, a ja ga pozorno slušam i spoznam da je njeni i svim mirotvorcima u toj zemlji bilo mnogo gore nego svim tim ljudima što su tamo živjeli. Pa mi bude žao cijelog tog razvijenog svijeta, koliko se on te neće tuže patnje i smrti nagnedao. Još ga muče frustracije.

Da sam, da sam, da sam pekar

S desne, pakistanske strane, moderni zeleni autobus praćen vojnim vozilima koja su se zaustavila na pristojnoj udaljenosti, stiže trubeći. Indijskog autobusa još nema. Svi putnici sjede unutra barem jedan sat. Onda se metalne kapije s obje strane

Pripreme za noćenje na otvorenom

Ponekad tjedni plan rada i ophodnji zahtijeva i noćne boravke izvan kampa, i za to treba biti spremam. Kako su oko nas građeni objekti prava rijetkost za cijelonočni boravak na otvorenom, potrebno je znati, ali i stalno uvježbavati, podizanje šatora ili cijelog kampa

Iz Zapadne Sahare Karlo PILKO

Promatraču sa strane životni uvjeti u pustinjskim predjelima, kao što je Zapadna Sahara, mogu izgledati kao nekakav odmak od stvarnosti na koju smo navikli ili život s dozom avanturizma, ali vjerujte mi kako doista nije jednostavno živjeti i preživjeti u pustinji. Iako u ovoj misiji privodim kraju svoj šesti mjesec boravka i dalje postoje stvari na koje se teško navikavam. Kako nekome objasniti da je temperaturna razlika između noći i dana u pustinji čak trideset stupnjeva, da su jutra dosta hladna (prosječna temperatura je između 14 i 18 stupnjeva), a tijekom dana temperatura se, posebice posljednjih dana, vroglavo penje i na 42 - 44 stupnja?! Još kada se takvim uvjetima dodaju svakodnevne pješčane oluje, gubi se svaka želja za avanturizmom.

Podizanje šatora

Bilo kako bilo, uz redovite promatračke zadaće uvijek se nastoji naučiti nešto novo ili barem utvrditi vojničko znanje koje bi svaki promatrač morao imati. Kako su oko nas građeni objekti prava rijetkost, a nekada zadaća nalaže cijelonočni boravak na otvore-

nom, potrebno je znati, ali i stalno uvježbavati, podizanje šatora ili cijelog kampa. Kako bi se takva zadaća provela u djelo, svi pripadnici TS-a pozvani su na briefing u tzv. *Ops-room*, gdje im je vođa vježbe izdao pojedinačne zadaće. Naravno, početak svega je pronaći svu potrebnu opremu u velikim metalnim kontejnerima koji okružuju kamp te je pravilno pospremiti u vozila. Nakon što je oprema složena, te nakon što smo svi pripremili svoje stvari potrebne za noćenje na otvorenom, kolona vozila bila je spremna za napuštanje TS-a. U kampu je ostao samo službenički časnik kojem je dužnost održavati vezu kako s nama koji smo na vježbi, tako i sa zapovjedništvom sektora. Održavanje takve veze vrlo je važno u nepredviđenim situacijama - ugriz zmije, ubod škorpiona, nailazak na minsko polje i sl., kako bi se što prije omogućio protok informacije i ubrzao dolazak helikoptera za evakuaciju.

Izabrano mjesto za tabor bilo je nekoliko kilometara udaljeno od našeg TS-a, na dosta kamenitom terenu, u podnožju planine Mijeke. Kada smo došli na mjesto taborovanja, voditelj vježbe, časnik iz gane David Akrong,

naložio je početak pripreme terena za podizanje šatora. To je značilo maknuti sve veće kamenje kako bi se postavilo dno šatora koje se zatim utvrđuje metalnim kolcima. Sljedeći korak je podizanje središnjeg metalnog nosača te spuštanje platnenih zidova šatora. Kako ga prvi jači vjetar ne bi odnio, potrebno je na osam mjesta učvrstiti šator, kako bi bio stabilan. Nakon što se šator podigne i stabilizira, treba zatvoriti sve spojeve. Na taj način, sprje-

čavaju se neželjeni susreti s pustinjskim životnjama.

Poseban prašak za zaštitu od zmija

Svaki šator kojim se koristimo može primiti četiri rasklopna poljska kreveta, te od vremenskih neprilika zaštitići četiri osobe. Naravno, ako je to potrebno, u njega se može smjestiti i pet do šest osoba. Na kraju se oko područja koja će se rabiti tijekom kampiranja postavlja i posebni prašak kao zaštita od zmija. To spada u dužnost i nadležnost časnika za higijenu. Kako bi se ispunila i sekundarna zadaća promatrača, pokazivanje nazočnosti UN-a u području odgovornosti, na jedno od naših vozila, na prednju antenu vješa se plava zastava UN-a. Nakon zadaće došlo je vrijeme večere. Ovaj put nismo je trebali pripremiti sami, već je zahvaljujući *food-officeru* posebnim vozilom do premljena u tabor. Čvrst krov nad glavom, ponos na učinjeno, večera na otvorenom i radio s glazbom, učinili su ovu vježbu vrlo zabavnom.

Ponekad tjedni plan rada i ophodnji zahtijeva i noćne boravke izvan kampa, i za to treba biti spremam. Još se sjećamo nezgode s vozilom ophodnje promatrača s TS-a Mihares, koja je zbog izgubljenog kotača na vozilu u pustinji provela tri dana i tri noći. Ne ponovilo se nikome.

Sutradan ujutro slijedilo je rasprenamanje šatora, kontrola svih dijelova i povratak na TS. Na kraju ovog priloga ne bi bilo u redu ne spomenuti i mog kolegu, vođu tima, bojnika Roberta Glavinu, koji 22. lipnja preuzima dužnost zapovjednika TS-a Mahbas. Još jednom su hrvatski časnici dokazali svoju vrijednost te da ugled koji uživaju u ovoj misiji, kao i u drugim misijama u kojima se nalaze, nije slučajan. ■

Podizanje šatora za noćenje na terenu

U očekivanju odluke o budućem nositelju Obalne straže

Iz HRM-a poručuju: Sposobni smo za Obalnu stražu!

Svrha Obalne straže jest pravodobno i kvalitetno planiranje te organizacija i provedba mjera nadzora i zaštite unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora te zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa, a s tim su ciljem ustrojene namjenski organizirane snage HRM-a za koje se vjeruje da su temelj i nositelj buduće Obalne straže

Marija ALVIR, snimio Tomislav BRANDT

Obalna straža u Republici Hrvatskoj već je dulje vrijeme tema o kojoj se raspravlja u raznim krugovima vezanim uz njezin djelokrug rada, a trenutačno se očekuje konačna odluka Vlade i Sabora o njezinom budućem nositelju. Svrha Obalne straže jest pravodobno i kvalitetno planiranje te organizacija i provedba mjera nadzora i zaštite unutrašnjih morskih voda i teritorijalnog mora te zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa RH, a s tim su ciljem u rujnu prošle godine ustrojene namjenski organizirane snage Hrvatske ratne mornarice za koje se vjeruje da su temelj i nositelj buduće Obalne straže.

Vlada i Sabor na tragu konačne odluke

Od listopada prošle godine, otkako je sukladno odluci Hrvatskog sabora

na snazi primjena pravnog režima zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa, u tijeku su pripreme za stvaranje jedinstvene Obalne straže. Tim je povodom oformljena i Vladina koordinacija koju čini osam ministarstava u čijem je resoru i skrb o otprilike 64 tisuće četvornih kilometara hrvatskoga mora, a u sklopu te koordinacije je i njezino Stručno tijelo u čiji su rad uključena tri ključna ministarstva - Ministarstvo pomorstva, prometa i veza te MUP i MORH. Radi učinkovite koordinacije i operativnog postupanja ministarstava u obavljanju poslova nadzora i zaštite mora oformljene su i Područne koordinacije koje čine područne jedinice i operativna tijela ministarstava, a njihovi se predstavnici u svezi s tim redovito sastaju u sjedištima lučkih kapetanija raspoređenih diljem hrvatske obale (Pula, Rijeka, Senj, Zadar, Šibenik,

Split, Ploče i Dubrovnik). Također postoje i tri operativna središta koja svakodnevnom komunikacijom međusobno razmjenjuju podatke - Nacionalna središnjica za traganje i spašavanje na moru, čije je sjedište u Rijeci, te Operativni komunikacijski centar MUP-a u Zagrebu i Operativno središte Zapovjedništva HRM-a u Splitu.

Združene mornaričko-zrakoplovne snage u funkciji Obalne straže

Namjenski organizirane snage za nadzor i zaštitu na području unutrašnjih voda (NOS HRM-NZM), teritorijalnog mora i zaštićenog ekološko-ribolovnog pojasa ustrojene su na temelju zapovjedi načelnika Glavnog stožera, a ministar obrane potom je donio odluku o jedinstvenim oznakama kojima trebaju biti obilježeni ratni brodovi i letjelice u sastavu NOS-a.

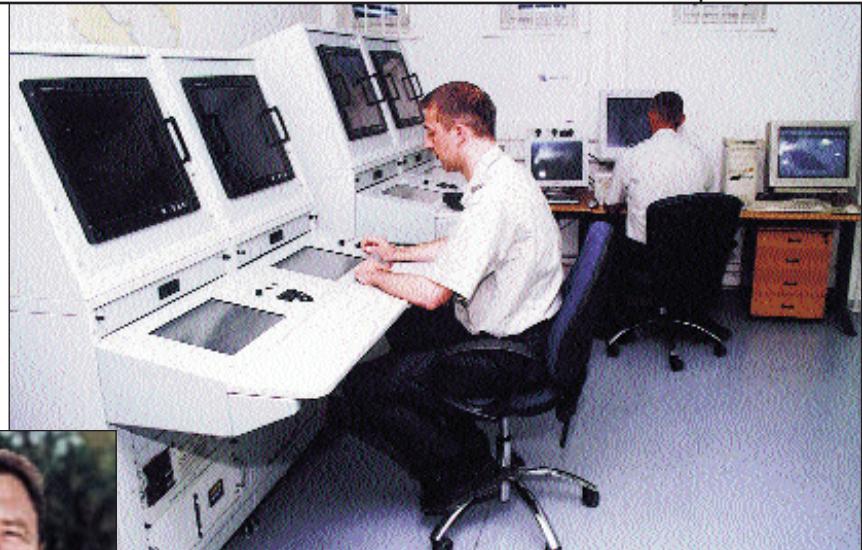
Riječ je o mornaričko-zrakoplovnim snagama koje, uz dobro obučene i uvijek spremne pripadnike, raspolažu sa četiri ophodna broda te istraživačko-spasilačkim brodovima "Andrija Mohorovičić" i "Faust Vrančić", kao i šest Pilatusa PC-9 te četiri helikoptera Mi-8 MTV1, a u kritičnim situacijama na raspolaganju im je i jedna bespilotna letjelica. Osim toga, cijelo područje od Savudrije do Prevlake pokriveno je radarskim sustavom "More", unutar kojeg su najnoviji radari Enhanced Peregrine, koji u realnom vremenu bilježe sve što se događa na hrvatskom Jadranu i iznad njega do tri kilometra visine, dok je ostali zračni prostor iznad Hrvatske pokriven radarskim sustavom "Nebo". Uz radarske postaje, u

■ Zapovjednik NOS-a HRZ-a i PZO-a, pukovnik Tonči Zlopša

potpori mornaričko-zrakoplovnim snagama su i snage Instituta pomorsko-Zrakoplovne medicine te ronilačke postrojbe, a svi oni su po potrebi podređeni namjenski organiziranim snagama HRM-a.

Zapovjednik tih namjenski organiziranih snaga je kapetan bojnog broda Ivan Stanković, a NOS HRM-NZM pod operativnim zapovijedanjem ima i NOS HRZ-a i PZO-a, čiji je zapovjednik Tonči Zlopša.

■ Radarski sustav "More" omogućuje motrenje i nadzor plovidbe u hrvatskom dijelu Jadranu, a uz radarske postaje na otocima radari Enhanced Peregrine smješteni su u Operativnom središtu HRM-a u Splitu

jednik pukovnik Tonči Zlopša. U razgovoru s njima saznali smo da su združene mornaričko-zrakoplovne snage uz svoju temeljnu zadaću prvi put u funkciji potpore provedbi zakona RH

u hrvatskom dijelu Jadranu pružaju potporu u akcijama traganja i spašavanja te spriječavanju incidentnih situacija u kakve spadaju asimetrične ugroze i protupravne radnje, a jedna od težišnjih zadaća je nadzor ribolova, napose u graničnim područjima Jadranskog mora. "Mi u združenom

NOS-u smatramo se u potpunosti sposobnima biti nositelji buduće Obalne straže, a i opremljeni smo sa svim resursima potrebnim za taj posao te vjerujemo da smo u mogućnosti već sad preuzeti vodeću ulogu, što smo uostalom i pokazali dosadašnjim obavljanjem brojnih zahtjevnih zadaća u funkciji provedbe zakona na moru", zak-

na moru. Svojom učinkovitom organizacijom te obučenim i osposobljenim snagama nametnuli su se kao nositelji težišnjih zadaća koje obuhvaćaju radarsko motrenje i nadzor plovidbe na istočnoj obali Jadranskog mora. Tako

ljučio je zapovjednik Stanković, dodajući pritom da oni već obavljaju sve zadaće buduće Obalne straže. No, unatoč različitim viđenjima tko bi trebao biti nositelj Obalne straže, suradnja različitih strana uključenih u zaštitu hrvatskog mora je na visokoj razini, potvrđili su nam naši sugovornici, napominjući da sve zadaće obavljaju u suradnji s pomorskom policijom i lučkim kapetanjama, odnosno državnim tijelima na moru. Svima njima ipak je ili bi trebala biti u interesu prije svega učinkovita zaštita hrvatskog Jadranu, a kome će u toj "misiji" pripasti vodeća uloga odlučit će državne vlasti, čija se odluka očekuje. ■

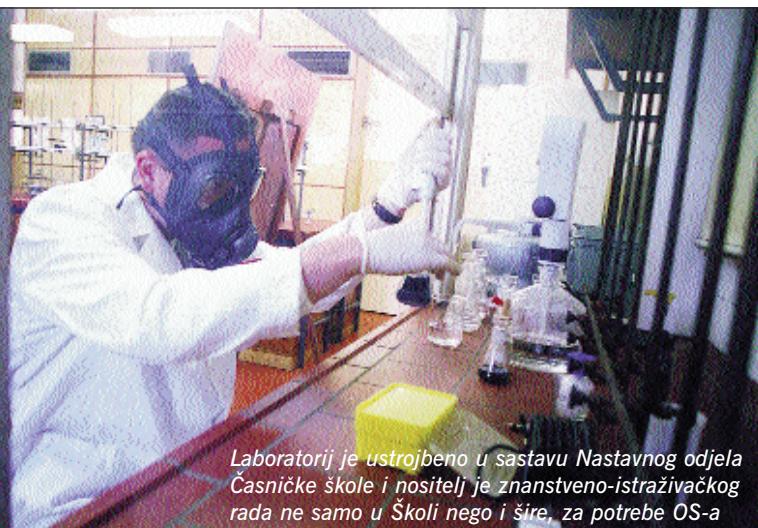
■ "Mi u združenom NOS-u smatramo se u potpunosti sposobnima biti nositelji buduće Obalne straže, a i opremljeni smo sa svim resursima potrebnim za taj posao", ističe zapovjednik NOS-a HRM-a, kapetan bojnog broda Ivan Stanković

Laboratorij atomsko-biološko-kemijske zaštite

Dosad nismo bili ugroženi, ali treba biti pripremljen...

Zaštita od oružja za masovno uništavanje, u koje spada nuklearno, kemijsko, biološko i toksinsko, osobito danas, u doba globalnog i neselektivnog terorizma, vrlo je važno za svaku državu. U sklopu OSRH djeluje specijalizirani laboratorij za borbu protiv te ugroze

Toma VLAŠIĆ, snimio Davor KIRIN

Laboratorij je ustrojeno u sastavu Nastavnog odjela Časničke škole i nositelj je znanstveno-istraživačkog rada ne samo u Školi nego i šire, za potrebe OS-a

Današnje doba globalnog terorizma i realna mogućnost uporabe oružja za masovno uništavanje (nuklearnog, kemijskog, biološkog ili toksinskog) protiv civilnih ciljeva tjeran na promišljanje važnosti zaštite od takvih

je bio deseci mrtvih i oko 5000 tisuća otrovanih te masovna panika. Krajem 2001. i tijekom 2002. svijet je zahvatila panika izazvana pismima kontaminiranim sporama bedrenice (antraksom), koje je netko slao SAD-om. Zaraženo je 18 ljudi koji

ugroza. Kako te ugroze nisu samo tlapnja dežurnih paničara dokazuje nekoliko primjera terorističkih napada. Tako je 1995. u tokijskoj podzemnoj željeznicu opskurna japanska vjerska sekta izvela napad živčanim bojnim otrovom sarinom. Rezultat

su došli u kontakt s pismima od kojih je 5 umrlo.

Na svu sreću teroristi još nisu uporabili nuklearno oružje, ali neka izvešća i dokumentarni filmovi govore o slabom nadzoru nuklearnog materijala u nekim dijelovima svijeta.

Taj bi se materijal u krivim rukama mogao uporabiti za izradu nuklearnog oružja, ako ne u složenoj formi bombe, onda u obliku jednostavnijeg uređaja za raspršivanje visokoradioaktivnog materijala u okolinu.

Te su opasnosti svjesni svi te nastoje razviti metode i postupke sprječavanja, zaštite i djelovanja na smanjenju posljedica ukoliko do napada ipak dode. Hrvatska dosad nije bila izložena napadu takve vrste ali to ne znači da se ne treba pripremati i za takvu mogućnost. Jedno od tijela najpozvanijih za takve zadaće je Laboratorij atomsko-biološko-kemijske zaštite (ABKz).

Satnik, mr. sc. Ante Vučemilović, voditelj Laboratorija ABK zaštite

Nema sumnje da je suvremeni vojnik u ratovanju i međunarodnim vojnim operacijama izložen raznim štetnim tvarima i pojavama kemijskog, biološkog i radiološkog podrijetla više nego ikada prije a trend je i u porastu. Osim toga, razni oblici i prijetnje od RNKB terorizma postali su dio naše svakodnevice.

Za učinkovit odgovor na ovakve izazove potrebno je neprestano razvijati znanstveno-istraživačke i stručne resurse koji mogu reagirati brzom detekcijom i kvalitetnom identifikacijom RKB agensa te učinkovitim uklanjanjem posljedica kontaminacije.

Sukladno tome, znanstveno-istraživački projekti Laboratorija ABK zaštite u suradnji s Institutom "Ruđer Bošković" usmjereni su ka rješavanju problematike štetnih tvari i pojava u suvremenom ratovanju, RNKB terorizma i oružja za masovno uništavanje.

Budućnost Laboratorija ABK zaštite svakako vidim u njegovom angažiranju na potpisanim partnerskim zadaćama i ciljevima RH vezanim za navedena područja, kao i u sudjelovanju u pomoći civilnim institucijama u borbi protiv RNKB terorizma te proliferacije i krijumčarenja oružja za masovno uništavanje.

Smatram da su znanstveno-istraživački rad, stručna izobrazba i obuka dobitna kombinacija u borbi protiv RNKB terorizma i očuvanja zdravlja vojnika od štetnih tvari i pojava u suvremenom ratovanju i međunarodnim vojnim i drugim operacijama.

Laboratorij ABK - cjelina s posebnim režimom rada

Laboratorij ABK zaštite je od 2002. ustrojstvena cjelina unutar Časničke škole Zapovjedništva za izobrazbu i obuku HKoV-a. Osnovan je na temelju zapovijedi načelnika GSOS-a RH 6. listopada 1994. unutar tadašnjeg Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski". Definiran je kao specijalna ustrojstvena jedinica koja podliježe posebnom režimu rada, zaštite na radu i tajnosti podataka. Idejni i stručni osnivači Laboratorija bili su bojnik mr. sc. Ivan Jukić (inspektor UN-a za kemijsko oružje) i brigadir mr. sc. Zvonko Orehevec.

Namjena je Laboratorija provedba znanstvenih i razvojnih istraživanja u području kemije visokotoksičnih tvari (bojnih otrova), bioloških agensa i radiacijskih fenomena radi učinkovite nuklearno-biološko-kemijske obrane (NBKO). Uz istraživačke i razvojne zadaće Laborato-

zračenja.

U tim su projektima sudjelovale i civine znanstvene institucije: Institut "Ruđer Bošković", Institut za medicinska istraživanja i Kemijsko-tehnološki fakultet.

Laboratorij je u početku nailazio na zapreke u obliku nedostatka stručnog kadra i nedostatka materijalnih sredstava, no danas laboratorij ima 6 djelatnika, stručnih i osposobljenih za rad s visokotoksičnim tvarima te uvježbanih za rad u kontaminiranom području pod zaštitnom RKB opremom. Trenutačno radi na dva projekta u područjima problematike RKB dekontaminacije te detekcije i identifikacije RKB agenasa u suradnji s Institutom "Ruđer Bošković" i Institutom za istraživanje i razvoj obrambenih sustava MORH-a. Ovi projekti su važni zbog stvaranja znanstvenih i stručnih prepostavki za održavanje i razvoj sposobnosti NBK zaštite postrojbi OSRH.

■ Djelatnici Laboratorija osposobljeni su za rad s visokotoksičnim tvarima

rij provodi i izobrazbu časnika i dočasnika roda NBKO i ostalih rodova i službi HKoV-a.

U samom početku rada Laboratorija pokreću se projekti vezani za istraživanja u području kemije bojnih otrova, sinteze radioprotectora, dekontaminacije, toksikologije bojnih otrova i dozimetrije radioaktivnog

Proteklih jedanaest godina iskorišteno je za razvoj, prenošenje znanja na mlađe kolege, suradnju sa sličnim stranim institucijama te za jačanje tzv. "dobre laboratorijske prakse". Osim niza uspješno odrađenih zadaća, dosadašnji znanstveni i stručni opus obuhvaća sudjelovanje na izradi knjige koja opširno

Brigadir Zvonimir Lulić, zapovjednik Časničke škole HKoV-a

Laboratorij je ustrojbeno u sastavu

Nastavnog odjela Časničke škole i nositelj je znanstveno-istraživačkog rada ne samo u Školi nego i šire, za potrebe OS-a. Taj rad je planski i korektan. Osobito bih istaknuo mladi tim pod vodstvom satnika Ante Vučemilovića koji nosi taj segment znanstveno-istraživačkog rada. U Školi se koristimo njihovim dostignućima i u nastavnom procesu. Provode i izobrazbu naših polaznika u segmentu NKB zaštite. Zadovoljni smo što djelatnike Laboratorija u ovoj situaciji kad nam nedostaje nastavničkog kadra tog profila možemo iskoristiti u nastavnom procesu. U tijeku je nekoliko istraživačkih projekata koje je Škola poduprla. Mislim kako je bitno spojiti znanstveno-istraživački rad sa školovanjem, i to nam se u ovoj situaciji pokazalo kao dobitna kombinacija. Kao zapovjednik taj rad potičem, a kolege iz Laboratorija podupiremo koliko god možemo. Naše nadređeno zapovjedništvo, ZIO HKoV-a, i zapovjednik brigadir Biškić također nam daje punu potporu za rad Laboratorija.

Nismo još popunjeni kadrom. U popuni se trudimo da kadar bude stručan i da odgovori zadaćama koje će se pred njih postaviti.

Laboratorij je sada u sastavu Nastavnog odjela. Vjerujem kako će u novom ustroju biti u nekom drugom dijelu gdje će moći još više ispoljiti upravo taj segment znanstveno-istraživačkog rada. Kao zapovjednik sam zadovoljan radom Laboratorija i ljudima koji u njemu rade i još jednom ponavljam, iznimno je koristan za nastavu u Časničkoj školi.

obuhvaća problematiku oružja za masovno uništavanje, tisuće sati izobrazbe i obuke te više od 50 stručnih i znanstvenih članaka, skripti, lekcija i priručnika. ■

Prvenstvo u vojnom petoboju

U vojarni "Dr. Ante Starčević" u Jastrebarskom održana je 26. lipnja svečanost otvaranja regionalnog vojnog prvenstva i 5. prvenstva OS-a RH u vojnom petoboju.

Svečanosti je prethodila tiskovna konferencija na kojoj je predstavnici medija prezentiran program ovo-godišnjeg natjecanja. Na stajalište vojarne, uz zvukove Orkestra HV-a i pod nacionalnim zastavama, izašli su predstavnici šest zemalja: Njemačke, Austrije, Češke, Poljske, Slovenije i Hrvatske, kao zemlje sudionice regionalnog natjecanja, te devet ekipa hrvatskih oružanih snaga kao natje-

catelji hrvatskog prvenstva vojnog petoboja. Nakon što su se okupljenima obratili zapovjednik Zapovjedništva za izobrazbu i obuku i predsjednik Organizacijskog odbora natjecanja brigadir Marijan Biškić, te gradonačelnik grada Jastrebarskog Boris Klemenčić, zaželjevši sudionicima uspjeh i kvalitetne rezultate, natjecanje je i službeno otvorio izaslanik načelnika GSOS-a RH general bojnik Mladen Kruljac. Pod pokroviteljstvom načelnika Glavnog stožera OSRH generala zbora Josipa Lucića ovogodišnje će natjecanje trajati od 27. lipnja do

snimio D. KOVAC

1. srpnja, a uključivat će discipline: strelnjaštvo, trčanje s preprekama, plivanje s preprekama, bacanje bombe, te kros dužine 8000 m. Pod krilaticom CISM-e i natjecanja: "Prijateljstvo kroz šport", odmjeravanje snaga u vojnog petoboju zasigurno će polučiti dobre rezultate ekipa sudionica i pridonijeti jačanju prijateljskih odnosa zemalja-susjeda i njihovih oružanih snaga.

A. DEČAK

Tečaj o operativnom planiranju NATO-a

U zagrebačkoj vojarni "Petar Zrinski" 20. lipnja započeo je tečaj o operativnom planiranju NATO-a.

Tečaj, koji ima za cilj pripremiti časnike OS-a RH za djelovanje na operativnoj razini u višenacionalnom združenom zapovjedništvu snaga (CJTF HQ), trajat će do 1. srpnja, a među 40-ak polaznika je i 20-ak stranih časnika iz zemalja članica PfP-a. Obuku provodi tim NATO-a iz Združenog zapovjedništva snaga u Napulju, a nositelj aktivnosti je Uprava J-5 GSOS-a RH.

Netom nakon što je tečaj počeo do bili smo kratku izjavu načelnika J-5

snimio D. KIRIN

brigadnog generala Mate Pađena, koji je istaknuo da je dolazak ovakvog mobilnog tima NATO-a za HV puno isplatljiviji i "financijski" i "obučno", a u iduće dvije godine u sklopu part-

nerskih ciljeva planira se dolazak još 7 NATO-ovih timova koji će održavati razne seminare i na taj način pripremati naše ljude za buduće djelovanje u NATO-u.

Čelnik NATO-ovog tima, francuski mornarički kapetan Arnaud d'Aberville, zapovjedništvo u Napulju je opisao "velikim, u kojem rade časnici iz mnogih zemalja", zbog čega je poželjno da se časnici iz zemalja PfP-a upoznaju s njegovom strukturu i djelovanjem, do davši da "je za prve dojmove o zagrebačkom seminaru još preran".

D. VLAHOVIĆ

Posjet prvog dočasnika OS Kraljevine Nizozemske

U uzvratnom posjetu Dočasničkom zboru OS Republike Hrvatske od 6.

do 8. lipnja bio je prvi dočasnici OS Kraljevine Nizozemske, časnici namjesnik Willem Tanis, s prvim dočasnicima grana OS Kraljevine Nizozemske.

Domaćin prvom dočasniku OS Kraljevine Nizozemske bio je časnici namjesnik Goran Turk s prvim dočasnicima grana OSRH.

Nizozemsko izaslanstvo posjetilo je Visoku dočasnicišku školu i Dočasnicišku školu HKoV-a, gdje su im prezentirani načini i razine izobrazbe dočasnika u OSRH, 91. zb Zagreb te

Bojna za specijalna djelovanja. Izmjenjena su iskustva u izobrazbi dočasnika, te dani prijedlozi za zajedničke vježbe i suradnju dvaju dočasnicih zborova.

Časnici namjesnik Tanis posjet je ocijenio visokom ocjenom te je izrazio zadovoljstvo vidjenim i nadu da će se suradnja produbiti, a iduća prijava za to bit će Međunarodna konferencija prvih dočasnika, koja bi se trebala održati u Splitu od 11. do 13. listopada ove godine.

I.S.

Novi dočasnici

Završna vježba polaznika tečaja za razvoj temeljnih sposobnosti vođenja za prijam vojnika u Dočasnički zbor, odnosno dobivanje prvog dočasničkog čina, održana je 20. i 21. lipnja na tenkovskom poligonu Dočasničke škole "Dr. Ante Starčević".

Završna vježba dio je jednomjesečnog tečaja u kojem polaznici u 215 nastavnih sati što teorijske što praktične nastave trebaju svladati gradivo za koje će dobiti završnu ocjenu. To znači, ako je polaznik negativno ocijenjen, on nema uvjeta za dobivanje prvog dočasničkog čina skupnik, koji je polazište za vojnu karijeru. Polaznici vježbu izvode timski, kao desetina, odnosno svi se ospozobljavaju za vođenje skupine ili posade. Vježba koja se izvodi na pravcu dužine od 25 do 30 km u 12 nastavnih sati sa-

drži 8 radnih točaka: priprema za borbu, napad, zasjeda, obrana, izvlačenje ranjenika i pružanje prve pomoći, prelazak opasnog područja, očekujuće područje te izviđanje područja i kontakt s protivnikom. Zadaća te vježbe je, prema riječima Marijana Majsaka, voditelja TRTSV-a, provjeriti zapovijedanje i vođenje kod polaznika, uporabu pješačkog naoružanja, kao i provjeriti znanja iz predmeta taktike. Pri izvođenju radnih točaka uz polaznike se nalaze instruktori, čija je uloga da polaznicima, kada dođu na određenu radnu točku, daju konkretnе zadaće, odnosno stavljuju ih u različite situacije. Polaznici u određenom trenutku razmišljaju o tome kakav će potez povući i u skladu s tim će dobiti ocjenu. To znači, kako kaže instruktor situacijskih vježbi iz taktike narednik Željko Vuksanić, da im instruktori cijelim putem neprekidno daju zadaće kako bi vidjeli njihovu reakciju. Instruktori su djelatnici DŠ-a, a važno je spomenuti da najbolji polaznici tečaja postaju instruktori. Je li vježba odveć zahtjevna, najbolje zna kandidat za najboljeg polaznika ovog naraštaja vojnik Damir Filošević. On nam je rekao kako se obuka, iako je zahtjevna, može uspješno svladati ako vam je motiv ostakan u vojsci.

snimila M. PERVAN STIPIĆ

Na ovoj završnoj selekcijskoj vježbi sudjelovao je 2. naraštaj vojnika za prijam u Dočasnički zbor, dok je prvi naraštaj isto prošao u veljači ove godine. Taj datum za OS ima veliku važnost, kazao je prvi dočasnik GS-a časnički namjesnik Goran Turk, jer će se do veljače iduće godine izvoditi ovakvi tečajevi kako bi se stvorila baza dočasnika koje će se prvo slati na temeljne tečajeve, a dalje sukladno potrebama OS-a i sposobnostima svakog ponaosob. Prva obuka za dočasnika nekada se izvodila u postrojbama, no zbog normiranosti to se sada izvodi u DŠ-u, kaže stožerni narednik Ivan Cestarić, prvi dočasnik ZZIO-a. A kolika je važnost ovakvog tečaja i što on znači u vojnoj karijeri, gdje je dočasnik stup vojske, pokazuje i činjenica da će ove godine slična izobrazba biti prvi put organizirana za polaznike HRM-a i HRZ-a.

M. PERVAN STIPIĆ

snimila M. PERVAN STIPIĆ

Tečaj topografsko-geodetskih desetina

U 16. topničko-raketnoj brigadi Bjelovar proveden je tečaj za zapovednike topografsko-geodetskih desetina i topografe pod zapovijedanjem satnika Davora Stefanovića.

Polaznici tečaja bili su 12 dočasnika iz gardijskih brigada te tri dočasnika iz 16. trbr. Petnaestodnevna obuka se provodila u učionici i na poligonu "Lepirac" koji se nalazi u sklopu vojarne "Bilogora".

Zadaća je svakog polaznika između ostalog bila izraditi završni rad s težištem na planiranju i provedbi TGP-a u trbr, a u skladu s dužnostima koje obnašaju u desetinama. Kao najbolji

polaznici istaknuli su se narednik Goran Kokić (2. gbr) i Ljiljana Župan (16. trbr).

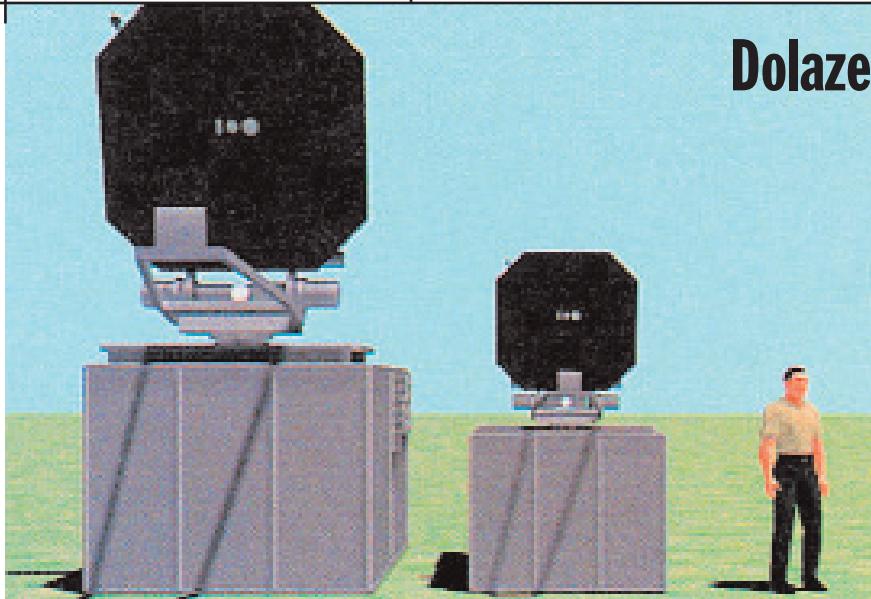
Na kraju je upriličena mala svečanost na kojoj je o. d. zapovjednika 16. trbr pukovnik Marijan Šokec u nazočnosti izaslanika Zapovjedništva HKOV-a, Odjela topništva, bojnika Dominika Mašića polaznicima uručio potvrđnicu o uspješno završenom tečaju i CD s gradivom koje su prošli tijekom tečaja.

Pukovnik Marijan Šokec je istaknuo najbolje pojedince i pohvalio pristup ostalih polaznika tečaja te obećao da će, na temelju stečenih is-

kustava, već idući tečaj koji se bude provodio u 16. trbr biti još bolje i sa držajnije organiziran.

OJI

AMERIČKA vojska i tvrtka Raytheon rade na projektu razvoja nove generacije nesmrtonosnog oružja nazvanog ADS (Active Denial System, odnosno aktivni sustav za odvraćanje) utemeljenog na izravnom energetskom djelovanju elektromagnetskog zračenja. Namjena oružja je nadzor neprijateljskih nastrojene mase u urbanim područjima te zaštita važnih instalacija.

Mobilna inačica sustava ADS razvija se od 2002. Tijekom testiranja sustav je pokazao uporabljivost i

vojnu iskoristivost. Planirano je postavljanje na lako vozilo Humvee kako bi se dobilo fleksibilno i mobilno nesmrtonosno oružje.

ADS emitira elektromagnetsko zračenje u milimetarskom valnom području koje na koži pogođene osobe ili osoba izaziva osjećaj snažnog i neizdrživog žarenja. Zamišljen je kao sredstvo koje će osobu odvratiti od agresivne akcije bez ozljedivanja i dugotrajnih posljedica. Riječ je o vrijednoj alternativi primjeni klasične smrtonosne sile koja može rezul-

tirati ranjavanjem ili smrću.

Američko zrakoplovstvo razvija zrakoplovnu inačicu povećane snage koju bi nosio transportni avion. I mornarica radi na razvoju inačice prikladne za primjenu na brodovima, osobito za samozaštitu brodova na vezu od raznih terorističkih napada. Mornarička inačica trebala bi imati snagu od oko 30 kW.

Testiranja mobilne kopnene inačice ADS-a pokazala su dovoljnu razinu mobilnosti (metoda primjene "djeluj i bježi"), učinkovitost pri vjetru brzine do 32 km/h. Snaga odašiljača iznosi 100 kW a domet je manji od dometa pješačkog oružja.

Riječ je o zanimljivom konceptu oružja nove tehnologije koja će omogućiti još jednu vrstu odgovora, nesmrtonosnog, što je osobito važno za operacije tipa mirovnih misija.

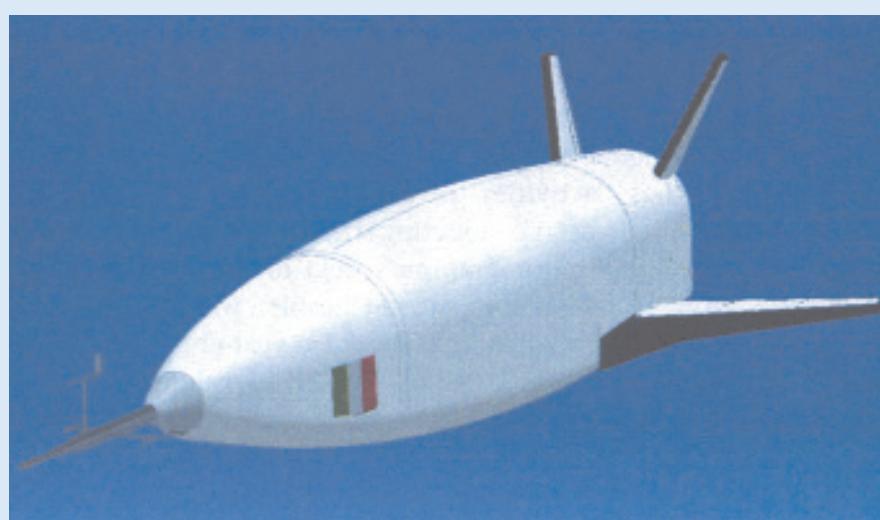
Naravno, trebat će pričekati uporabu ADS-a u pravim terenskim uvjetima i vidjeti kako se ponaša u stvarnim okolnostima. Tek će stvarni rezultati pokazati uklapa li se oružje takvog tipa u operativne koncepte moderne vojske.

M. PETROVIĆ

Italija se spremi na lansiranje USV-a

TIJEKOM proljeća Italija je počela sa završnim testiranjima prve od dvije USV (Unmanned Space Vehicle) svemirske bespilotne letjelice. Prvi probni let planiran je za prosinac ove godine, kada bi iznad Sardinije trebalo biti obavljeno prvo od ukupno četiri odbacivanja USV-a s balona, i to s visine od 20 000 m. Talijanski USV dugačak je 8 m, s rasponom krila 3,5 m, i težine 1250 kg, a može postizati supersoničnu brzinu. Letjelica je modularnog tipa koju čini osam glavnih sekacija, sastavljenih od ukupno 170 komponenti, a u letjelicu se ugrađuje 500 različitih senzora.

Prepostavlja se kako cijena razvojnog programa talijanskog USV-a iznosi oko 28 milijuna eura.

Sama letjelica razvija se kao talijanski kandidat za RLV (Reusable Launch Vehicle) letjelicu, u sklopu

programa koji je pokrenula ESA (European Space Agency).

I. SKENDEROVIC

Bushmaster u Iraku

proba u Australiji. A obavljene su i pustinjske probe u Ujedinjenim Arapskim Emiratima tijekom ljeta 2004. tako da nekih velikih iznenađenja ne bi trebalo biti.

Bushmaster će pojačati oklopni element australskog kontingenta koji se sastoji od 40 vozila ASLAV (ustvari Piranha II) koja osiguravaju oklopnu zaštitu i paljbenu potporu. Bushmaster će se rabiti uglavnom za logističke zadaće. Tako će australski kontingent moći djelovati u vozilima s oklopnom zaštitom što znatno smanjuje moguće žrtve i omogućava lakše djelovanje. Očekuje se kako će vozila proći određene modifikacije kako bi se povećala zaštita od mina i improviziranih eksplozivnih naprava.

Bushmaster je moderno oklopno vozilo pogonske konfiguracije 4x4, mase do 15 tona i oklopa koji pruža zaštitu od streljiva 7,62 mm. Maksimalna brzina vozila iznosi 100 km/h, a s punim spremnikom goriva može prijeći 1000 km.

M. PETROVIĆ

AUSTRALSKA je vojska kontingentu od 450 ljudi koji je raspoređen u misiji u Iraku odlučila pojedati taktičke mogućnosti raspoređivanjem još desetak oklopnih vozila Bushmaster 4x4. To ne bi bila osobita vijest da nije riječ o tome da su odlučili u misiju poslati vozilo koje još nije službeno uvedeno u uporabu australske vojske.

Naime, australska je vojska od tvrtke ADI Ltd naručila 299 vozila

Bushmaster, ali još nije sklopljen konačni ugovor o serijskoj proizvodnji. ADI je u pogonu u gradu Bendigou u saveznoj državi Victoria dosad sklopio oko 70 predserijskih Bushmastera.

I dok neki dvoje o korisnosti raspoređivanja predserijskih vozila a da do kraja nisu definirali logističku potporu drugi pak navode kako je Bushmaster dosad prešao više od 250 000 km tijekom raznih testova i

Portugal napreduje s programom desantno-transportnih brodova

PORUGALSKO Ministarstvo obrane i brodogradilište ENVC potpisali su ugovor za izgradnju jednog jurišno - transportnog broda (landing platform, dock - LPD) klase Schelde Enforcer. Projekt je vrijedan 277,9 milijuna američkih dolara te je postavljen zahtjev da novi brod uđe u službu 2010. godine te uključuje, procijenjeno je, šest jurišnih brodova opće namjene kao dio potpisanih ugovora.

Ugovor kao i projekt za klasu brodova Enforcer posebni je dio sporazuma iz travnja 2004. godine, odnosno ugovora za gradnju dviju podmornica tipa U209PN kojeg je pot-

pisala Portugalska ratna mornarica s German Submarine Consortium. Ugovor za gradnju podmornica uključuje zahtjev za nužnim usklađivanjem projekta jurišno-transportnog broda sa specifikacijama Portugalske ratne mornarice.

Jurišno-transportni brod trebao bi biti projekt klase Enforcer 1300 ali s palubom punog profila. Karakteristike klase Enforcer 1300 uključuju: dužina 166,0 m (544,6 ft); širina

25,0 m (82 ft); maksimalna istinsna 11 570 t (12 750 tons); mogućnost transporta 555 vojnika, 400 stožernog osoblja i 30 borbenih tenkova ili 90 oklopnih transporterata. Oprema uključuje i dva Thales Naval Nederland Goalkeeper Close-in borbena sustava i Thales Naval Nederland DA08 radar.

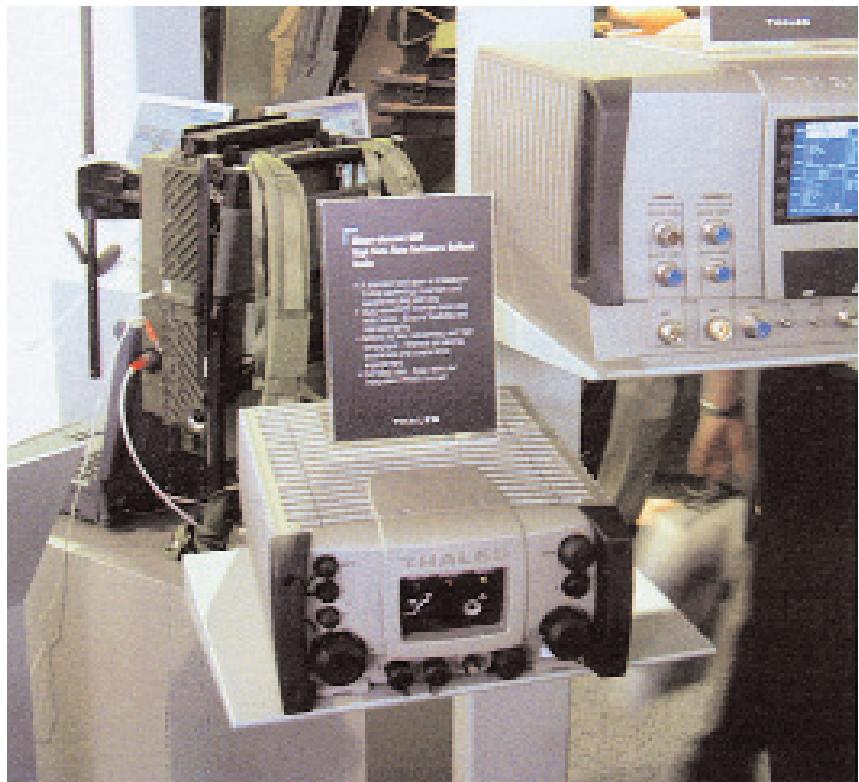
M. PTIĆ GRŽELJ

Radiouređaj DRHD

FRANCUSKA tvrtka Sagem razvila je napredni radiouređaj DRHD (Demonstrateur Radio Haut Debit). Razvoj je tekao u skladu s ugovorom francuske agencije za obrambene nabave DGA sklopljenim 2002. Predviđena su i kompleksna terenska ispitivanja prijenosne pješačke inačice radiouređaja.

Domet radiouređaja DRHD je 25 do 30 km, a planira se kako bi zadovoljio komunikacijske potrebe i francuske kopnene vojske i ratne mornarice. Ispitivanja bi se trebala okončati do kraja 2005. DRHD ima maksimalnu propusnost od 4Mb/s na svakom od dva kanala (470 MHz i 5 GHz). Ispitivat će se usporedno s konkurenčkim proizvodom, radiouređajem RHD (Radio Haut Debit) tvrtke Thales.

Thalesov radiouređaj je softverski definiran (SDR) monokanalni radiouređaj. RHD je temeljen na otvorenoj arhitekturi i omogućava nadogradnju novim tehnološkim rješenjima, uspostavu mobilnih privreme-

nih mreža te veliku propusnost. Primjena otvorene tehnologije omogućava mu uporabu raznih oblika vala tijekom rada i to na načelu "Plug & Play". Ima smanjene di-

menzije u odnosu na trenutačni operativan radiouređaj tvrtke Thales, poznati PR4G, što omogućava lakše integriranje na razne platforme.

M. PETROVIĆ

Ruski motori za kineske lovce

RUSKA tvrtka Rosoboronexport sklopila je nedavno ugovor s Nacionalnom Republikom Kinom za isporuku turbomlaznih motora RD-93, koji bi se trebali ugrađivati na nove kineske višenamjenske borbene avione FC-1. Prvom fazom sklopljenog ugovora dogovorena je isporuka 100 motora, potrebnih zamjenskih dijelova i prateće opreme, u ukupnom iznosu od 267 milijuna američkih dolara. Uz to, otvorena je mogućnost za drugu fazu kojom bi se tijekom narednih godina realizirala nabava čak 500 novih motora RD-93. Postignutim ugovorom ruska strana na određeni način zarađuje bilo kakvu mogućnost dalnjeg "re-exporta" aviona ili same pogonske skupine, što samo po sebi može uzrokovati određene probleme između Kine i Pakistana. Nai-

me, prije postignutim sporazumom dogovorena je prodaja 150 aviona FC-1 pakistanskom zrakoplovstvu, koji bi nosili oznaku JH-17 Thunder, te je ovog trenutka nejasno koja bi se pogonska skupina ugrađivala na te avione.

Istovjetna ruska zabrana odnosi se

i na radare Zuk, koji se također ne bi smjeli licencno proizvoditi, odnosno dalje "re-exportirati". Kina je tijekom 2002. i 2003. godine već zaprimila tri motora RD-93, koje je rabila za ugradnju na prototipove, odnosno za probne letove aviona FC-1.

I. SKENDEROVIC

Objavljeni podaci za fregate F-22P

NAKON što je potписан ugovor o isporuci četiri kineske fregate F-22P pakistanskoj ratnoj mornarici objavljeni su i prvi podaci. Prvobitne najave da će se nove pakistanske fregate temeljiti na kineskim fregatama Jiangwei II nisu se pokazale potpuno točnim. Iako su zadržane osnovne konstrukcijske značajke kineskog originala, trup je produžen s 114,5 na 118 metara. I širina je povećana s 12,4 na 13,2 metra. Gaz novih fregata bit će čak 10,2 m. Umjesto prvobitno određenog PZO raketnog sustava LY60 na pramčani dio postavit će se moderniji HQ-7 sustav. Fotografija makete pokazuje da će fregate F-22P na krmenom dijelu, u visini helikopterskog hangara, dobiti dva proturaketna topnička sustava Type 630 (licencno proizveden ruski AK-630). Unatoč očekivanju da će ih nauoružati kineskim protubrodskim projektilima YJ-83, nove pakistanske fregate ipak će dobiti nešto starije

projektile YJ-2. Na krmi je hangar za helikopter Zjh-9C. Pramčani sonar za fregate F-22P vjerojatno će kupiti u Ukrajini. Ideja da se fregate opreme radarima zapadnog podrijetla odbačena je zbog nedostatka novca, tako da će fregate F-22P dobiti kineske radare.

Iako je dogovor o isporuci kineskih fregata pakistanskoj ratnoj mornarici postignut još 2001., te je gradnja započela 2002. Pakistan je

od projekta odustao zbog nedostatka novca. Početkom ove godine postignut je sporazum o isporuci četiri fregate po cijeni od 480 milijuna dolara. Cijena navodno ne obuhvaća oružane sustave, radare i helikoptere. Uz četiri fregate naručene u Kini pakistanska ratna mornarica namjerava izgraditi još četiri fregate istog tipa u brodogradilištu u Karaciju.

T. JANJIĆ

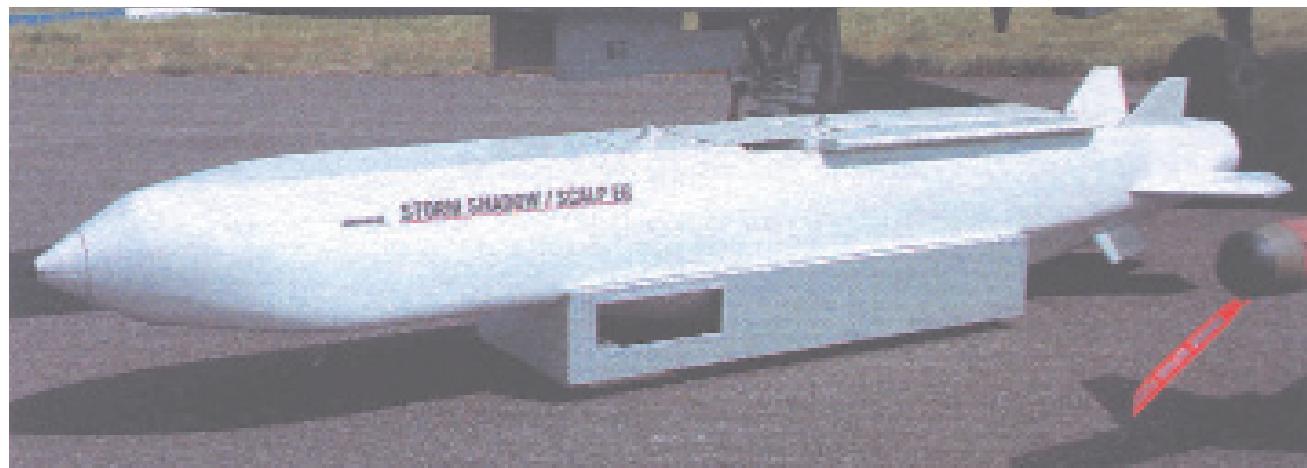
Italija testira Storm Shadow

TALIJANSKO ratno zrakoplovstvo priprema se za prva vježbovna testiranja stand - off projektila Storm Shadow, koja bi se trebala uskoro obaviti u Južnoafričkoj Republici. Platforma s koje bi se obavljala ta testiranja su modernizirani talijanski višenamjenski borbeni avioni Panavia Tornado IDS, a svrha testi-

ranja je isprobavanje uspješnosti integriranja projektila na avione, odnosno operativne mogućnosti samih projektila. Prvi vježbovni projektili predani su talijanskom ratnom zrakoplovstvu potkraj prošle godine, dok se predaja bojnih inačica projektila očekuje potkraj ove godine.

Nabava projektila dogovorena je još tijekom 1999., kada je Italija naručila 200 Storm Shadow projektila, pri čemu je s proizvođačem, tvrtkom MBDA, dogovoren offset aranžman u 100-postotnom omjeru u korist talijanske industrije.

I. SKENDEROVIC

Nove brigade u kopnenoj vojsci SAD-a

KoV SAD-a (US Army) prolazi kroz sveobuhvatnu tranziciju koja uključuje i ustrojavanje novih tipova brigada koje će biti adekvatnije za sadašnje i buduće ratne zadaće

Vedran SLAVER

Strateški vojni kontekst se uvelike promijenio u posljednjih desetak godina i strateško okruženje je postalo fluidno i sve zamršenije, posebice za SAD koji je u svijetu vojno angažiraniji više nego ikad. Kako bi zadovoljila sadašnje i buduće zadaće proizašle iz takvog konteksta, američka kopnena vojska (US Army) prolazi kroz razdoblje reformi i transformacije prema tzv. Budućim snagama (Future Force) temeljenim na Future Combat Sys-

temu (FCS) - sustavu novih tehnologija i filozofije ratovanja uopće, u čijoj osnovi je umreženost svih sudionika operacija, odnosno Network-Centric Warfare.

Prva FCS pokušna postrojba bi trebala biti ustrojena u 2008. fiskalnoj godini, a do 2014. bi trebala biti osnovana prva prava FCS Unit of Action (dalje UA) sa samo 2500 vojnika u svom sastavu. UA će biti sposobna brzo reagirati u strateškom i operativnom smislu, moći mijenjati način djelovanja brže nego neprijatelj,

može odgovoriti i prilagoditi se potezima neprijatelja prije nego ih on može unovčiti. Od FCS snaga se, dakle, očekuje velika brzina, tempo, agilnost, veliki domet djelovanja te visoka razina inicijative u borbi, drugim riječima paljba i manevar na dosad neviđenoj razini.

US Army se sada koristi nizom tipova postrojbi (specijalne snage, zračnodesantne, lako pješaštvo, Stryker brigade, teške snage koje čine mehanizirano pješaštvo, oklopne snage i oklopna konjica) da bi mogla pokriti sve moguće tipove operacija i uvjete pod kojima se one izvode. Tako lake snage mogu vrlo brzo biti spremne za djelovanje, no istodobno im nedostaje vatrenе moći, taktičke pokretljivosti, zaštićenosti (oklop) itd. S druge strane teške snage nemaju dovoljnu stratešku pokretljivost, ovise o prije raspoređenim skladištima i logističkim centrima po strateškim točkama svijeta, troše gotovine i logističkih sredstava i imaju problema na terenima sa slabom infrastrukturom. UA će zamijeniti upravo ta dva tipa postrojbi te tako zadržati i spojiti sve njihove dobre strane, a prevladati loše. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Je li dovoljno napisati 'Made in America'?

Europska unija ima veći BDP, a SAD vojni proračun koji je unatrag četiri godine povećan za 41 posto i iznosi

419 milijardi dolara godišnje. Rekli bismo, idealno za poslovanje. No, nije baš tako kad je riječ o Europi i

SAD-u, ne samo zbog političkih, već i tradicionalnih vrijednosti

Pripremio Neven MILADIN

Upitate li nekog američkog vojnog časnika po čemu je poznat grad Columbus u državi Mississippi najvjerojatnije će odgovoriti da je тамо jedna od најboljih школа ratnog zrakoplovstva i da има predivnih žena. Taj slikoviti gradić, smješten na granici s Alabomom, zapravo je tipično mjesto američkog juga u kojem je vrhunac uzbudjenja u godini veliko ribolovno natjecanje, i malo tko zna da se neki od највећih svjetskih proizvođača oružja i naoružanja doslovce bore ne bi li baš u njegovoj okolini izgradili velike tvorničke hale.

Na velikom travnjaku, površine 16,2 hektara, koji je zapravo završetak uzletno-poletne piste jedne ma-

nje zračne luke, EADS (European Aeronautic Defence and Space Company), druga najveća svjetska tvrtka tog tipa sa sjedištima u Francuskoj, Njemačkoj, upravo tu dovršava veliku montažnu halu za popravak helikoptera. Zanimljivo, ta "radionica" bit će pod okriljem do sad nepoznatog naziva - pomalo bizarnog i nelogičnog - Američki Eurocopter. Riječ je o najnovijem pokušaju agresivnog EADS-ovog ulaska na američko tržište, kakvim se koriste i mnoge druge tvrtke, ne samo u poslovanju vojnom tehnologijom.

Proteklih godina priličan broj neameričkih tvrtki pokušao je ući na veliko tržiš-

te sjeverne Amerike dodavajući u svoj originalni naziv atribute vezane uz SAD, a takva se politika pokazala uspješnom. Zapravo, dovoljno je na amblem ili logo tvrtke staviti i boje američke zastave da potražnja i prodaja vrtoglavu narastu, pogotovo kad je riječ o najmoćnijem i najbogatijem kupcu - Pentagonu. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Trend razvoja samovoznih topničkih sustava kalibra 155 mm na taktičkim kamionima, koji je prije desetak godina pokrenuo francuski Caesar, dobio je još jednom sljedbenika, izraelski sustav ATMOS

Pripremio Igor SKENDEROVIC

Samovozni topnički sustav ATMOS

Ohrabreni aktivnostima koje bi mogle rezultirati uvođenjem u naoružanje izraelske vojske, u izraelskoj tvrtki Soltam Systems počeli su agresivniji nastup na globalnom tržištu. Nadaju se kako će se naći još kupaca za njihov najnoviji proizvod - haubicu ATMOS, kalibra 155 mm, postavljenu

na stražnji dio taktičkog kamiona. Soltam ima dugogodišnje iskustvo u razvoju i proizvodnji topničkih i minobacačkih sustava. U sklopu Soltama danas djeluju izraelski proizvođač upaljača Reshef, američki proizvođač streljiva Valente, izraelski proizvođač lasera ITL. Sve te tvrtke čine Soltam snažnim i sposobnim globalnim igračem na po-

dručju sustava za topničku potporu. Sustav ATMOS (Autonomous Truck MOUNTED System) je samovozna haubica nastala kao odgovor na potrebe moderne vojske. Te potrebe predviđaju visokomobilni topnički sustav srednje mase i velike paljbene moći. U Soltamu, kao i brojnim drugim tvrtkama diljem svijeta koje proizvode topničke sus-

te, smatraju kako je najbolji pristup uporaba potpuno autonomnog topničkog sustava postavljenog na taktički kamion dobroih terenskih značajki. Traži se i dobra pokretljivost, uključujući i mogućnost jednostavnog prijevoza transportnim zrakoplovima te moguć-

nost djelovanja po ciljevima na velikim udaljenostima, 40 i više kilometara.

Soltam je razvio ATMOS kao modularni sustav s više mogućih opcija izbora cijevi i sustava za upravljanje paljbom (SUP). ATMOS se može postaviti na odgovarajući taktički kamion pogonske konfiguracije 6x6 (ili 8x8) ukupne mase 17 do 22 tone.

Prvi prototip ATMOS dovršen je potkraj 2001. te je tijekom 2002. imao demonstraciju rada u Indiji. Polovinom 2003. predano je prvi

18 ATMOS-a kupcu u Africi. Ti su ATMOS-i bili opremljeni cijevi dužine 45 kalibara i barutnom komorom zapremine 23 litre. Ta je cijev razvijena za modifikaciju topa M46 kalibra 130 mm na kalibar 155 mm. Tu je modifikaciju kupila Indija 1999. i tako svoje topničke bitnice uz manje troškove konvertirala u moderniji i učinkovitiji sustav. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Krstareći projektil Storm Shadow

Storm Shadow se dokazao u uspješnoj provedbi borbenih zadaća i prije nego je službeno ušao u operativnu uporabu. Zbog toga ne čudi njegov prodajni uspjeh

Domagoj MIČIĆ

Nakon što su se dokazali u ratovima sve veći broj država želi krstareće projektile u naoružanju svojih oružanih snaga. Tako bi do kraja ove godine Australija trebala završiti s odabirom svog novog krstarećeg projektila za ratno zrakoplovstvo unutar programa Air 5418. Taj je izbor znakovit iz više razloga i pokazuje smjer razvoja i suvremenih krstarećih projektila i ratnih zrakoplovstava. Australski jurišnici F-111 trebali bi ostati operativni do 2010. ili najkasnije 2012. godine. Ti su avioni trenutačno naoružani krstarećim projektilima Lockheed Martin/Rafael AGM-142 Popoeye. Kako je Popeye pretežak za australске višenamjenske borbene avione F/A-18A/B Hornet izlaskom iz operativne uporabe jurišnika F-111 australsko ratno zrakoplovstvo ostalo bi bez mogućnosti uništavanja ciljeva na zemlji na velikim udaljenostima. Zbog toga je odlučeno da se za australske Hornets kupe lakši i najmoderniji krstareći projektili. Na taj će se način

australskom ratnom zrakoplovstvu omogućiti uništavanje dobro branjenih ciljeva i premostiti jaz do dolaska višenamjenskih borbenih aviona F-35 JSF.

Zbog problema s integracijom Popeye projektila i F-111 jurišnika čija se kombinacija na kraju pokazala preskupa, a kako bi se istovjetne komplikacije izbjegle s novim krstarećim projektilom i Hornetom, australsko je ratno zrakoplovstvo odlučilo u uži izbor uzeti samo projektile koji su već u sastavu Hornetovog naoružanja ili je proces njihovog uvođenja u naoružanje u tijeku. Zbog toga su u uži izbor ušla samo tri projektila. Prvi je Boeing AGM-84K SLAM-ER koji se već duže vrijeđe nalazi u Hornetovom naor-

užanju. Drugi je EADS/Saab Bofors Taurus koji je kupila Španjolska i čija je prilagodba Hornetu u tijeku. Treći je Lockheed Martin AGM-158 JASSM koji je od početka projektiran i za uporabu s Horneta.

Dodatna otežavajuća okolnost pri odabiru bila je odluka australskog ratnog zrakoplovstva da svoje buduće krstareće projektile rabi, kako za zadaće uništavanja ciljeva na kopnu tako i za zadaće protubrod-ske borbe. Za tu drugu ulogu budući krstareći projektili će se morati uvesti u naoružanje nedavno moderniziranih mornaričkih patrolnih aviona AP-3C Orion. Uvrštavanjem Oriona u platformi za nošenje krstarećih projektila Australija se pri-družila brojnim državama koje razmatraju mogućnost uporabe velikih aviona, koji u osnovi nisu namijenjeni obavljaju jurišnih i bombarderskih zadaća, u zadaćama borbe-ne uporabe krstarećih projektila. ■

Projektil Storm Shadow/SCALP-EG nastao je na osnovama projektila Apache

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Južnoafričke raketne fregate klase Valour

Ratni brodovi klase Valour, konstruirani u projektnim uredima njemačkog koncerna Blohm & Voss, dio su velike obitelji ratnih brodova klase MEKO A koji su u operativnu službu mnogih mornarica počeli ulaziti početkom 1980.

Igor SPICIJARIĆ

Obitelj MEKO A uključuje 1650 tonsku višenamjensku korvetu MEKO A-100 i 3500 tonsku fregatu MEKO A-200. Poboljšanja na baznim projektima tih brodova uključuju povećanje istisnine, stealth dizajn i konstrukciju, napredni propulzijski sustav te na koncu poboljšane borbene sustave s otvorenom modularnom brodskom arhitekturom. Među многим naručite-

ljima te klase brodova su Argentina, Australija, Novi Zeland, Grčka, Poljska, Turska, a posebno se ističu dvije mornarice: južnoafrička i malezijska. Suid Afrikaanse Vloot (RM Južnoafričke Republike) naručila je kod eminentnih njemačkih brodograditelja četiri fregate klase MEKO A-200 SAN. U terminologiji RM JAR poznate su kao korvete klase Valour.

nim morem i ekskluzivnom ekonomskom zonom. Stare britanske fregate zamijenjene su 430 tonskim brzim napadnim brodovima klase Minister (riječ je o izraelskoj klasi Reshev), duljine 62 m (3 su kupljena u Izraelu a ostali izgrađeni u JAR) koji nisu bili ni izdaleka pogodno rješenje za nadzor akvatorija većeg od 1,5 milijun km². Unatoč dobrim maritimnim osobinama oni su bili premaleni za izlazak i uspješno djelovanje u vodama oko rta Dobre nade gdje se spajaju dva oceana, Atlantski i Indijski. Osim malog deplasmana, veliki nedostatak je bila nemogućnost uporabe brodskih helikoptera na tim brodovima čime je njihova patrolna i nadzorna uloga bila dodatno umanjena. ■

Uspješan izvozni projekt njemačke brodogradnje

Godine 1985. ratna mornarica JAR umirovila je posljednju fregatu Type 12 nakon čega je izgubila mogućnost kontinuiranog izlaska i nadzora nad teritorijal-

Amatola i Spioenkop u plovidbi

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Najbolji dokaz kvalitete krstarica klase

Kresta I je činjenica da su poslužile kao osnova za krstarice klase Kresta II kojih je izgrađeno čak deset

Krstarice klase Kresta I (Projekt 1134 Berkut)

Siniša RADAKOVIĆ

ako su izgrađene ukupno četiri, krstarice klase Kynda pokazale su se neuspješnim (vidi Hrvatski vojnik br. 36) te je sovjetska ratna mornarica već početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća odlučila potražiti njihovog nasljednika. Kako se koncepcija krstarice prenatrpane protubrodskim vođenim projektilima nije pokazala uspješnom, a u isto su se vrijeme razarači klase Kashin pokazali vrlo dobrim (vidi Hrvatski vojnik br. 32), vrh sovjetske ratne mornarice odlučio je da na tim osnovama napravi suvremenu višenamjensku krstaricu. Do tog su se vremena i helikopteri potvrdili kao borbene letjelice te je nova krstarica morala dobiti i osiguran prostor za prihvati i smještaj barem jednog mornaričkog borbenog helikoptera.

Na ove ne baš jednostavne zahtjeve pokušali su odgovoriti projektanti brodogradilišta Ždanov (sada Sjeverno brodogradilište) u tadašnjem Lenjingradu. Ponudili su Projekt 1134 Berkut koji je predlagao veći brod nego što su bile krstarice klase Kynda. Kako bi se osigurao potrebnii stabilitet na otvorenim morima projektanti su predviđeli da u naoružanju zadrže protubrodski projektili P-5/35 Reduit, ali da se umjesto dva četverostruka lansera upgrade samo dva dvostruka. Uz to nije bilo predviđeno nošenje pričuvnih projektila. Projektanti su na krmi ostavili veliki slobodni prostor za helikoptersku platformu i hangar. Sovjetski politički i vojni vrh prihvatio je Projekt 1134 Berkut, a NATO je novim krstaricama dao oznaku Kresta I.

Kobilica za prvu krstaricu Admiral Zozulja postavljena je u brodogradilištu Ždanov 26. srpnja 1964., a brod je porinut tek 17. listopada 1965. Admiral Zozulja u operativnu je uporabu ušao 8. listopada 1967. u sastavu Sjeverne flote koja djeluje na Atlantiku. U njoj je ostao sve do rujna 1994. kad je ispisana s flotne liste. Razrezan je godinu dana kasnije. Kobilica krstarice Viceadmiral Drozd položena je 26. listopada 1965. Porinuta je 18. studenog 1966. i u operativnu je uporabu ušla 27. prosinca 1968. u sastavu Sjeverne flote i u njoj ostala sve do 1. listopada 1990. Potonula je tijekom teglja prema rezilištu u ožujku 1992. Kobilica krstarice Sevastopol položena je 8. lipnja 1966., a porinuće je obavljeno 28. travnja 1967. U operativnu je uporabu uvedena 25. rujna 1969., prvo u sastav Sjeverne flote, da bi tijekom 1980. bila prebačena u sastav Pacifičke flote. U operativnoj je uporabi ostala sve do 28. svibnja 1990. Razrezana je godinu dana kasnije. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Kronika bliskoistočnog sukoba (VII. dio)

Egipat mijenja stranu

Napad Egipta i Sirije koji su vojnim putem pokušali vratiti područja izgubljena u ratu 1967. godine zatekao je Izrael nepripremljenim. Nakon početnih teškoća, Izrael je uspio nakon teških napora poraziti napadače. Najvažnija posljedica rata bilo je sklanjanje Campdavidskog sporazuma kojim su Izrael i Egipt potpisali mirovni sporazum te je Egipt promijenio saveznički tabor

— Hrvoje BARBERIĆ —

Urujnu 1970. godine arapski su svjet uzdrmala dva događaja - međuarapski rat u Jordanu i nagla smrt egipatskog predsjednika Nasera. Naserovom smrću završeno je jedno razdoblje u bliskoistočnim odnosima te desetljeće i pol praktičnog panarabizma. Na čelo Egipta došao je dotadašnji potpredsjednik Anvar al Sadat, također vojni časnik i istaknuti član vojnog režima. Sadat je ublažio Naserov beskompromisni stav prema Izraelu te je bio spreman pristati na nagodbu s Izraelcima u zamjenu za područja izgubljena u ratu 1967. godine. No, Izrael je odio Sadatovu inicijativu kao i Rezoluciju 242 Ujedinjenih naroda kojom je UN od Izraela zatražio povrat ratom osvojenog teritorija.

Paralelno s diplomatskim pokušajima arapske su države pripremale i vojno rješenje. Uz materijalnu potporu Sovjetskog Saveza te financijsku pomoć Saudijske Arabije i Kuvajta, Egipt i Sirija su obnavljali vlastite vojne efektive stradale u Šestodnevnom ratu i tijekom Rata iscrpljivanja. U ljeto 1972. Sadat je zatražio od sovjetskih vojnih savjetnika napuštanje Egipta, ostavljajući tako sebi veći manevarski prostor za daljnje poteze. U listopadu 1972. Sadat je okupio Glavni stožer i zatražio stvaranje plana ograničenog vojnog napada na Izrael. Pokušaj ministra obrane Sadeqa da spriječi rat tvrdnjom da Egipt još uvijek nije sposoban vojno parirati Izraelu rezultirao je njegovom smjenom. Do proljeća 1973. u glavnim stožerima dviju arapskih vojski bio je razrađen plan napada na Izrael prozvan "Operacija Badr".

U Izraelu je nakon uvjerljivog rat-

■ Potpisivanje Campdavidskog sporazuma - Anvar al Sadat i Menachem Begin

nog trijumfa 1967. godine vladalo uvjerenje da je zemlja trajno sigurna od arapskog napada. Izraelska vojna moć, politička razjedinjenost arapskog svijeta te tri novostečene prirodne sigurnosne prepreke - Sueski kanal, rijeka Jordan i Golanska visoravan - podržavale su izraelsku samouverenost zbog koje je odbijan bilo koji pokušaj razmjene teritorija za mir. Za razliku od Egipta i Sirije, Jordan i Libanon su smatrani mnogo manjom prijetnjom izraelskoj nacionalnoj sigurnosti. U njima Tel Aviv nije video izvor ugroze. Egipt je za gomilanje trupa u području Sueskog kanala iskoristio unaprijed najavljenu redovitu godišnju vojnu vježbu. Unatoč pokretima egipatskih i sirijских jedinica uzduž granice u ljeto 1973., kao i nizu drugih indicija, u izraelskom vodstvu i u obavještajnim krugovima stvorena je procjena da neće doći do novog rata, odnosno da će eventualni napad arapskih vojski biti uspješno odbijen u početnoj fazi.

Iznenadni arapski napad

Napad arapskih zemalja počeo je u poslijepodnevnim satima 6. listopada 1973. na najveći židovski

praznik Jom Kipur. Napad je počeo u razmjerne neuobičajeno doba dana jer su planeri arapskih vojski znali da Izrael nakon što padne mrak neće moći izvesti veći protuudar svojim zrakoplovstvom. Egipatska vojska, potpomognuta manjim jedinicama iz Maroka, Tunisa i Sudana, uspješno je izvela prelazak Sueskog kanala, a pješčane zidove Bar-Lev linije Egipćani su razmerno lako probili snažnim vatrogasnim šmrkovima. Na sjeveru je sirijска vojska uz pojačanja jedne iračke divizije i dvije brigade iz Saudijske Arabije napala područje Golanske visoravni te gotovo dosegnula granice otprije rata 1967., dok Jordan nije sudjelovao u napadu. Znaјući da Izrael veliki dio svoje vojne moći duguje snažnom zrakoplovstvu, protuzračne obrane arapskih

Zajednička snimka Moshe Dayana i Ariela Sharona tijekom završnih borbi

zemalja bile su razmještene blizu bojišta, čime je paralizirano izraelsko zrakoplovstvo i stvoren kišobran postrojbama u napredovanju. Prvi pokušaj protuudara izraelskog oklopa bio je razbijen zahvaljujući samo lakom protuoklopnom oružju kojim je bilo naoružano egipatsko pješaštvo. U Izraelu je nakon prvih vijesti s bojišta zavladowao šok.

Nakon početnog egipatskog uspje-

ha, odlukom predsjednika Sadata napredovanje je zaustavljeno na uskom području uzduž Sueskog kanala, zbog čega nije iskoristena početna inicijativa. Razlozi stopiranja egiptskih tenkova umjesto nastavka napredovanja preko Sueskog kanala prema Izraelu predmet su kontroverzi, no smatra se da je najvažniji ograničen domet egiptskog protuzračnog oružja izvan čije zaštite bi egiptski oklop postao laka meta izraelskih zrakoplova te telefonska komunikacija između Sadata i američkog državnog tajnika Kissingera. Zbivanjima na bojištu u svakom je slučaju kumovala i loša koordinacija između sirijskog i egiptskog vrhovnog zapovjedništva, što je imalo za posljedicu izraelsku konsolidaciju. S početkom borbi aktivirana su blokovska savezninstva - Sovjetski Savez je počeо zračnim putem slati ratni materijal Kairu i Damasku, nakon čega su Sjedinjene Američke Države počele slati pomoć u ratnom materijalu Izraelu.

Oko 48 sati nakon početka borbi mobilizirano je više od polovice izraelskih vojnih potencijala, a za četiri do pet dana provedena je potpuna mobilizacija, čime su stvoreni uvjeti za početak protunapada. Izraelsko ofenzivi pogodovalo je egiptsko mirovanje na Sinajskom bojištu te je glavnina snaga neometano mogla biti koncentrirana na golansko bojištu prema Siriji. Do 14. listopada izraelske su postrojbe na sjeveru vratile pod svoj nadzor područje zauzeto prethodnih dana te prodrele dvadesetak kilometara duboko u sirijski teritorij, čime je Sirija izbačena iz rata.

Okretanje ratne sreće

Nakon pobjede na sjevernom bojištu, izraelsko je zapovjedništvo pregrupiralo svoje postrojbe šaljući ih na sinajsko bojište. U noći 15. listopada izraelske oklopne postrojbe, kojima je zapovjedao proslavljeni Ariel Sharon, iskoristile su slabo branjeni prostor između egiptskih 2. i 3. armije na području Gorkih jezera na Sinajskom poluotoku te ušle duboko u teritorij koji su držali Egiptanci. Došli su do Sueskog kanala i prešli ga. Nakon stvaranja mostobrama na zapadnoj obali kanala, Izraelci

su napredovali egiptskom stranom obale prema gradu Suezu, te su 21. listopada okružili cijelu egiptsku 3. armiju. Izraelskim je snagama time bio otvoren put do Kaira. Egiptска vojska našla se u teškoj poziciji, suočena s mogućnošću katastrofnog poraza i gubitka cijele armije na Sinajskom poluotoku. U takvoj je situaciji američki državni tajnik Kissinger otplovao u Moskvu, gdje je sa sovjetskim liderom Brežnjevom dogovorio prekid vatre. No, primirje je bilo prekinuto a Izrael je nastavio stezati obruč oko egiptске armije. Sovjetski Savez je Sadatu obećao da će 3. armija biti sačuvana i zaprijetio da će u slučaju nastavka izraelskog napada poslati u Egipat svoje zrač-

nodesantne postrojbe. Moskva je Sjedinjenim Američkim Državama predložila zajedničku američko-sovjetsku vojnu akciju u regiji, što u Washingtonu nije primljeno s odobravanjem. Nixon je u telefonskom razgovoru nastojao odgovoriti Brežnjeva od vojnog angažmana i istodobno je stavio američke nuklearne snage u stanje pripravnosti, na što su Sovjeti odustali od inzistiranja na zajedničkom vojnom angažmanu. Konfrontacija Sjedinjenih Američkih Država i Sovjetskog Saveza oko Jomkipurskog rata bila je najveći sukob supersila nakon svršetka Kubanske krize. Na posljeku, 25. listopada 1973. Izrael i Egipat prihvatali su prekid vatre, a početkom siječnja su dvije strane potpisale sporazum kojim je predviđeno izraelsko povlače-

nje sa Sinajskog poluotoka te dolazak snaga UN-a na njihovo mjesto. Slijedio je sporazum Izraela i Sirije potpisani u lipnju 1974., koji je regulirao izraelsko povlačenje s novozauzetog dijela Golanske visoravni na crtu razdvajanja iz 1967. godine.

Campdavidski sporazum

Približavanje Izraela i Egipta rezultiralo je posjetom egiptskog predsjednika Sadata Izraelu u studenom 1977., teško zamislivim samo nekoliko godina prije. Pokretanje mirovnog procesa između dva zakleta neprijatelja približilo se realizaciji nakon što je američki predsjednik Carter pozvao egiptsko i izraelsko vodstvo na razgovore u Camp David u Sjedinjenim Američkim Državama. Razgovori su počeli u rujnu 1978. te je nakon trinaest dana postignut dogovor koji je u ožujku 1979. službeno potpisana u Washingtonu. Campdavidski sporazum iz korijena je izmijenio strateške odnose na Bliskom istoku - okončano je ratno stanje između dvoju država a Izrael je dobio diplomatiko priznanje Egipta i osigurao južnu granicu te nesmetanu plovidbu izraelskih brodova kroz Sueski kanal, dok je Egipetu vraćen Sinajski poluotok te je dobio status bliskog američkog saveznika, što je impliciralo veliku američku vojnu pomoć.

Rat 1973. godine imao je velike unutrašnjopolitičke reperkusije u regiji. Nakon što je istražno povjerenstvo u Izraelu ustanovilo niz propusta u pripremanju i vođenju rata, premijerka Golda Meir i njezina vlast su u travnju 1974. bili prisiljeni podnijeti ostavku. Egipat je nakon potpisivanja Campdavidskog sporazuma od vodeće arapske zemlje postao izopćenik arapskog svijeta te je izbačen iz Arapske lige koja je preselila svoje sjedište iz Kaira u Tunis. Među islamskim radikalima u Egipatu je Sadatovo približavanje Izraelu bilo ocijenjeno kao čin nacionalne izdaje te je poslužilo kao povod za atentat egiptskih vojnika na Sadata 6. listopada 1981., na osmu obljetnicu početka Jomkipurskog rata. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Mate Sušac: "Ad Croatia - Vukovar", HKDS, Zagreb, 1992.

Knjiga "Ad Croatia - Vukovar" zbirka je tekstova nastalih uz stalne prijetnje ratom, tijekom ratnih zbivanja te kroz osobne patnje ljudi u Hrvatskoj. Kako autor i priređivač knjige Mate Sušac navodi - tekstovi su ponajprije svjedoci užasa te su stoga "gorki, opori, nerijetko i odviše subjektivni". Ne treba ih opravdavati - nastali su u nevjericu, pod dojmom okrutnosti koje premašuju ljudsku predodžbu. Cilj tih osobnih zapisa autora knjige bio je apel svim vladama i narođima svijeta da spriječe rat u kojem je Srbija i tzv. JNA napala Hrvatsku. U knjigu su uvršteni tekstovi koji s drugih aspekata oslikavaju ovu nesreću. To su tekstovi u kojima ljudi s pozicije nevjere i nesnaženja naglo otkrivaju lica i naličja, prvo svoja a potom "naše slavenske, socijalističke braće", te jednostavno ne mogu artikulirati silinu svoga grča. "Domovina je načelo iznad književnosti, ali nema ni domovine u kojoj književnost i književnici nisu načelo", zapisao je u recenziji knjige Milan Ivković te istaknuo kako ova knjiga potvrđuje i jedno i drugo. U mnogočemu neujednačena, ujednačena je u ljubavi za Hrvatsku - u dnevničkim zapisima naručenim za novine, u pjesmama kao neposrednim reakcijama na ratne događaje, u novinskim literarno-političkim komentarima. U knjizi se nalaze tekstovi svih književnih naraštaja. "Hrvatska prepustena uništavanju postala je u ovoj knjizi krik stvaraoca, plodnost u zemlji kojom se širi pustoš", zapisao je Ivan Cesar u svojoj recenziji. Knjiga je svjedočanstvo vremena iz pera brojnih hrvatskih književnika, različitih naraštaja i stilova, koji su svojim stilom i potrebom da ranjena Hrvatska "postane riječ" opravdali postojanje ove knjige.

Nikolina PETAN

FILMOTeka

Batman početak - *Batman Begins* (kino)

- američki akcijski (141 min.)
- distributer: Intercom Issa
- redatelj: Christopher Nolan
- glavni glumci: Christian Bale (Bruce Wayne/Batman), Michael Caine (Alfred), Liam Neeson (Ducard), Kathie Holmes (Rachel Dawes)

Prvi veliki ljetni kinohit "Batman početak" vrlada kinima diljem svijeta pa tako i u Hrvatskoj. Ova priča (inače peta u filmskom serijalu) objašnjava nam zašto je, kada i kako Bruce Wayne postao čovjek-šišmiš. Prvi put u ulozi Batmana je Christian Bale. Za razliku od prijašnjih Batmana (Kilmer, Keaton, Clooney), Bale je mnogo više morao glumiti bez maske i vrlo se dobro snašao u tome. U Gotham Cityju dobro se snašao i (sada već ugledni) engleski redatelj Nolan, autor hvaljenih filmova "Memento" i "Insomnia". Priču o najmraćnjem strip-heroju sam je napisao i u tipično hladnim tonovima prilično sigurno sklopio uspješan akcijski film. Upravo je to najavačnija posebnost posljednjeg Batmana. On je najmanje stripičan te imamo dojam da gledamo tipičan holliwoodski akcijski film. Nolan nije pretjerivao ni u scenografiji Gotham Cityja, ni u kostimografiji. Za razliku od dosta loših "Batman zauvijek" i "Batman i Robin", ovo je film koji je vratio vjерu u to da se može snimiti dobar film dok god autor ima što reći i da pretjerivanje u specijalnim efektima i digitalnoj animaciji samo pokazuje redateljsku bezidejnost. Ciljana publike ovog filma svakako su mlađi gledatelji. Iako ne moramo brinuti kostime kojeg junaka ćemo najčešće gledati na ulicama ovog ljeta, stariji čitatelji sigurno se sjećaju oštре podjele iz 60-ih. Onaj tko voli Beatlese ne podnosi Rolling Stonese i obrnuto. Slična je priča i među ljubiteljima stripa jer su se za titulu najvećeg junaka u povijesti mogla boriti samo dva super-junaka - Batman i Superman. Ali vremena su se promjenila. Budući da je za 2006. najavljen "Povratak Supermana", očekujem da će današnji naraštaji ljubitelja stripova bez srama i sukoba voljeti obojicu, i Batmana i Supermana.

Leon RIZMAUL

1. do 19. srpnja 1903. Prvi Tour de France

Najpopularnija svjetska biciklistička utrka Tour de France svake godine zaokuplja pozornost ljubitelja tog iznimno napornog sporta. Utrka je prvi put održana 1903. godine, od 1. do 19. srpnja, a organizirao ju je prvi francuski rekorder u vožnji bicikla na sat Henrika Desgrangea. Bila je zamišljena kao utrka ekipa proizvođača bicikala u šest etapa. Kako su etape bile vrlo dugačke (naj dulja je imala gotovo 500 kilometara), biciklisti su morali voziti bez prekida i noću. Idućih godina etape su smanjivane ali je ukupna kilometraža povećana, pa uobičajena duljina današnjih Toureva premašuje 3200 kilometara. Uključivanje brdskih predjela poput Pireneja ili Alpa umnogome je otežalo utrku, tako da je trajanje Tour de France produljeno na punih mjesec dana. Pobjednik svake etape u sljedećoj etapi nosi "žutu majicu", a ukupni pobjednik dobiva ju zauvijek kao najdraži trofej u biciklističkom svijetu. Etape Tour de France svake godine se voze po drukčijim rutama. Iako je to francuska nacionalna utrka, pojedine etape često se voze i u susjednim zemljama, a zanimljivo je da su neke etape vožene čak i u Engleskoj. Jedino što je svake godine isto jest konačni cilj - poznata pariška avenija Champs-Elysees.

5. srpnja 1969. Rolling Stones u Hyde parku

Vrućeg ljeta 1969. godine u londonskom Hyde parku organiziran je veliki besplatni rock koncert, a glavna atrakcija trebala su biti "loši dečki" rock'n'rolla - Rolling Stonesi. Koncert u Hyde parku trebala je biti i promocija novog nadarenog gitariste Micka Taylora, budući da su u lipnju te godine glavna stvaralačka osnova Stonesa Jagger i Richardsa iz banda izbacili njihovog osnivača, gitaristu Briana Jonesa. No, samo dva dana prije koncerta Brian Jones je pronađen mrtav u svom bazenu. Šokirani Rolling Stonesi koncert su ipak održali posvetivši ga svom osnivaču. Mick Jagger je na otvaranju pročitao pjesmu poznatog engleskog pjesnika Shellyja, a zatim su pred 300 tisuću ljudi održali koncert. Dva dana kasnije Brian je pokopan, a ostatak sastava nastavio je puniti naslovnice svojim skandalima vezanim uz drogu i alkohol. Ipak, "Kamenje" se dokotrljalo u XXI. stoljeće, a ove godine obilježavaju 43. obljetnicu postojanja izdavanjem tko zna kojeg studijskog albuma, očito ni ne pomišljajući na "mirovinu".

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST

Kravne suze

Kip Međugorske Gospe, koji je iz Međugorja donesen obitelji Gregori u Civitavecchiji, počeo je suziti krv 2. veljače 1995. Nedavno je jedan talijanski dnevni list objavio da se nakon svih istraživanja ne može pronaći znanstveno objašnjenje događaja pa se može govoriti o „čudu“. Biskup Civitavecchije msg. Girolamo Grillo bio je vrlo skeptičan glede te pojave, ali nakon što je 15. ožujka 1995. kipiće u njegovim rukama počeo suziti postao je najveći zagovornik čudesnog kipiće. U razgovoru za jedne novine msg. Grilla je ispričao kako je jedne večeri koncem 1995. pa pi Ivanu Pavlu II. donio čudotvorni kipiće u Vatikan. Papa je iskazao štovanje, pred kipom se molio i na kraju na Gospu stavio krunu. Detaljan izvještaj o tom posjetu nalazi se u dnevniku msg. Grilla, kojega je radi autentičnosti potvrdio papa osobno svojim potpisom - Joannes Paulus PP II, listopad 2000., a sve više hodočasnika iz cijelog svijeta dolazi vidjeti tu pojavu.

Mirko ČOSIĆ

Kravata kao dio odore

Drugi svjetski rat dobio je ležernu odjeću pobjednika: jeans, kaki, pulovere, slobodne i tradicijom neopterećene oblike pojedinih odjevnih predmeta, ali i devijacije poput odlaženja u operu u prljavim, nevezanim tenisicama na dva kata ili odlazak na piknik u smokingu, bez košulje. U tom *casual* stilu, koji je u **Europu** stigao iz Amerike, kravata nije našla svoje mjesto. Ostala je ograničena na formalni stil odijevanja: s prugama daje vojnu notu, s *cashmere* uzorcima sportsku, a jednoboja uz jednobojo odijelo vječnu eleganciju.

Vezivati kravatu oko vrata - znači ponavljati pokrete rukom koje je, naučivši ih od svojih hrvatskih vojnika - tjelohranitelja, u povijest mode uveo francuski kralj **Louis XIV**. Za razliku od uvođenja mnogih drugih modernih detalja koji su ostali tek na pokušajima, moda nošenja kravate nije se nikad ugasila. U službi francuskog kralja hrvatski se vojnici nisu našli slučajno. Nai-mje, **Croavettes**, kako su ih tada zvali na francuskom, od davnine su bili poznati kao vrsni ratnici. Kao osebujni znak raspoznavanja oko vrata su u pravilu nosili rupce - preteće budućih kravata. Kraljevska regimenta **Royal Croavettes** ovjenčala se slavom, a kravate su, izgleda, zauvijek postale sastavni dio muške garderobe i možda jedini oblik tipično muškog uresa koji nikada ni jednog muškarca u očima drugih nije feminizirao.

Uz vladavinu već spomenutog Louisa - *Kralja sunca*, veže se još jedna priča o kravati, točnije, o načinu na koji se nosi. U germanskom govornom području pojam je poznat pod nazivom *strickherchen*. U prijevodu to znači kravatu nositi rafinirano - bez vezivanja u čvor. Kažu da se takav način nošenja kravate izradio iz glasovite bitke kod **Steinquerka 1692.** godine, u kojoj su Francuzi pobijedili Nizozemce Williama III. od Oran-gea. U jednom trenu bitke, zbog iznenadne provale neprijateljske konjice, vojni zapovjednici morali su utrčati u bojno polje u hipu. Nemajući dovoljno vremena da svoje kravate propisno zavežu, tek su ih ovili oko vrata bez čvora, i udarili temelje mode koja će se razvijati vrtoglavom brzinom i svoj vrhunac dosegnuti u tzv. *dandy* stilu potkraj **XIX.** stoljeća.

U vremenima kada se još ne može govoriti o vojnim odorama (u današnjem smislu riječi nastaju za napoleonskih ratova), kravate se u vojsci pojavljuju kao oznake pripadnosti pojedinom rodu ili postrojbi.

Jurica MILETIĆ

www.army.mil.kr

Po uzoru na brojne američke vojne siteove, **Republika Koreja**, tj. njezina **kopnena vojska**, izradila je novi site čiju bismo preglednost, popunu informacijama i grafički izgled, te ostale sadržaje mogli ocijeniti doista visokom ocjenom. Svi linkovi na **Home pageu** i podstranicama su objašnjeni i na engleskom jeziku, pa stoga posjetitelji nemaju problema s pretraživanjem, a na dnu stranice postoje i linkovi (**Family site**) prema ostalim srodnim Internet stranicama.

Fotografije se nalaze ispod linka **Special Contents** (u središnjem dijelu stranice), najvećim dijelom su u srednjoj rezoluciji, a postoje i videoclipovi koje možete downloadati (ili izravno upišite <http://army.news.go.kr/warp/webapp/news/> i otvorit će se podstranica sa clipovima). Na žalost, vijesti još nisu prevedene na engleski, no, očekuje se da će uskoro biti, ako ni zbog čega drugoga, onda zbog vrlo česte suradnje s američkim oružanim snagama. Najveći dio ostalih linkova i podstranica imaju engleski prijevod (osim nekih s reklamama), što je sasvim dovoljno da se posjetitelj upozna s ustrojem korejskih oružanih snaga i sazna ciljeve tamošnje obrambene politike.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Avioni *Saab Gripen* proizvode se u:

- A Danskoj
- B Švedskoj
- C Norveškoj

2. Ukrainske avione tipa 70, 72 i 124 proizvodi tvrtka:

- A Volga
- B Suhoj
- C Antonov

3. Kad kažemo *Seahawk* mislimo na:

- A avion
- B helikopter
- C bespilotnu letjelicu

4. Vjerojatno najpoznatiji transportni avioni nazivaju se:

- A Hermes
- B MiG
- C Hercules

5. Indijci su ponosni na visinske performanse helikoptera:

- A Dhruv
- B Brahma
- C Kali

MINISTARSTVO OBRANE RH

Služba za gospodarenje nekretninama

Pula, grad star 3000 godina, u kojem se graje stari i novo, i u kojem se nadahnuće pronaliči poznati piaci i kompozitori, obiluje mnogobrojnim kulturnim spomenicima i mnoltvom turističkih objekata te nizom prekrasnih plaža koje su smještene u blizini i izvan grada pod zaštitom brojnih lumaraka.

Hotel "Veli Jože" kapaciteta 120 ležaja zadovoljuva kategoriju hotela s dvije zvjezdice, smješten je u širem gradskom središtu te pruža usluge smještaja u dočekvenim, trokrevetnim sobama i apartmanima. Neposredna blizina gradskog platea Valkane i gradskog središta zadovoljava potrebe gostiju za ljepotom prirode, mora i povijesnog nasljeda stare gradskе jezgre. Otvoren je tijekom cijele godine, a neposredna blizina Doma hrvatskih branitelja, u kojem se nalazi jedna od najljepših kavara u gradu, kavara "Mozart", ponosi će kako dnevni ukitak opuštanja, tako večernji izlazak uz plesnu glazbu.

Split, gospodarsko, kulturno, prometno, turističko središte Dalmacije, zahvaljujući dugogodišnjoj turističkoj tradiciji, te brojnim kulturnim znamenostima privlači brojce godišnje tijekom cijele godine.

Hotel "Zagreb", smješten u turističkom naselju "Duljevo", ima kapacitet 180 ležaja u dočekvenim, trokrevetnim sobama i apartmanima, i otvoren je cijelin godina.

Turističko naselje "Duljevo" obilježe brojnim sportsko-rekreativnim sadržajima, te ima i vlastitu plažu.

Zbog blizine gradskog središta, hotel "Zagreb" je pogodno mjesto za održavanje seminarâ, kongresa i raznih vranih domjenskih događaja te se tako u potpunosti kvalitetom udruge uklonio u turističku ponudu regije u kojoj je smješten.

Hotel "Veli Jože"
Bečka 7
52000 Pula
tel.: 052 / 551-182, 551-320
fax: 052 / 214-240

Hotel "Zagreb"
Duljevo, Put Duljeva 23
21000 Split
tel.: 021 / 353-280
fax: 021 / 353-202

